

dapesti Citerakör... Olasz nyelvokta... őrposta. 7.25: A m... lésának ismertetése... apjának felolvasása... eraház előadásának... orgszkij: Boris Go... is után: A m. kir... honvédegyalozozred... versenye. Majd G... Sándor és cigány... ersenye.

delssohn dalok... : Orgonahangv... gyes... nekkar.

ecember 4. Grammfón. 12.30: Zenekar. 18: Rá... Grammfón. 19.30: zimfónikus hangv... Csajkovszkij mű... zkekes. 21.45: Hi...

Grammfónhang... k. 12: Déli harang... mplomból. Időjá... A Mandits szalon... ye. 1: Pontos idő... tés, hírek. 4: Rá... Pontos időjelzés... 0: A földművelés... előadása — 6.30: adása. 6.30: Az... alakult zenekar... : Békoffy-est. — mbul felett. Felol... ahangverseny. — jelzés, időjárásje... Cigányzene. old zenekar. di opera.

20.15: Zenedara... opránének és zon... nizzeti: Don Pas... scagni: Fritz ba... ssenet: Manon e...

Értesítések

em! verés december hó... 16.—25. számok... nán hosszabbítani... g.

ilyen mennyiség... Oradea, Francia

thes kinderlieben... Kindern 3—5 Jäh... rcht. Offerte an... Piata Mihai Vi...

perzsaszönyvegek... on eladók. Arta,

önállóan dolgo... Mihály Huedin.

tu szép butoro... zoba használatl... ueca (Str. Gen...

esz most hétfőn... Brásoveana" zá... Victoriei 5.

együtt azonnal... óporond ueca 25... vagy Péntek

MEG: lagok akában

és elbeszélése... KELET YABAN

XIII. EVF. * SZAM 265
1161—Kolozsvar, 1930
december 4 Csütörtök
5601 ÉV

Taxa postala
plafite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

Bejelentés és kiadóhirdetés
Hírada Baran L. Pop (v. Braşov)
szám) 19. szám. Telefon: 0 74

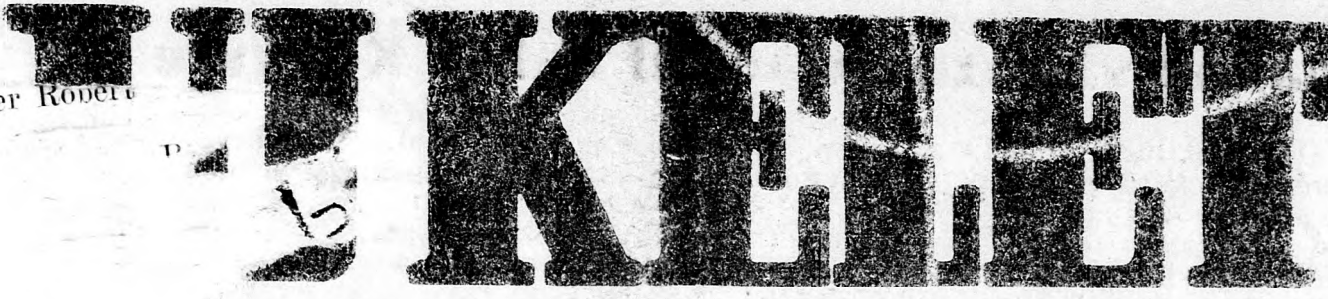
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre... 1250 lej
Félévre... 600
Negyedévre... 320
Egy hónapra... 110

KÜLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 1 dollár (vagy annak
megfelelő pénzösszege).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa osztály
vételnek fel.

ESZÉK POLGÁRI SZERZŐK ÉS MŰVÉSKÖZÖSSÉGE

A felörlődött népszerűség

Két esztendővel ezelőtt, amikor a nemzeti parasztpárt páratlanul álló ellenállhatatlan erejű, népszerűségének diadalszerűen bevonult a hatalom várába, senki se hitte volna, hogy aránylag ilyen rövid idő eltelté után annyira lesorvadjon a párt kormányának ereje, hogy már egy intervju is veszélyeztetheti létét. Mert lényegében ez történt: Argetoianu eszébe jutott kifejezni véleményét a politikai helyzet aktuális kérdéseiről egy ellenzéki lap hasábjain és mindenik meg volt győződve arról, hogy ez a nyilatkozat kikerülhetetlenül maga után kell hogy vonja a kormány lemondását. És ha ehhez hozzávesszük, hogy egy olyan kormányról van szó, amelyet papíron legalább is hatalmas parlamenti többség támogat, akkor tiszta képet alkothatunk magunknak arról a hosszú utról, amelyet a nemzeti parasztpárt rövid két esztendő leforgása alatt a tíz éves ellenzéki harc diadalmassá befejezésétől a Mironescu-kormány mai válságáig megtett.

A válság pillanatnyilag elmúlt s a kormány hivatalos kommunikét adott ki arról, hogy továbbra is élvezi az uralkodó bizalmát és ennek megfelelően folytatja munkáját, számítva az összes pártok és az összes jóhiszemű emberek közreműködésére. Ez a kommuniké a hivatalos közlemények semmitmondásaitól mélyen különbözik és magán hordja a megváltozott idők és a megváltozott politikai helyzet bélyegét. Két esztendővel ezelőtt az ország egész közvéleményét maga mögött tudva, a nemzeti parasztpárt odáig merészkedett, hogy támogatta a régensházat, mert az késlekedett eleget tenni a tömegek kívánásának. Akkoriban az ország határtalan bizalmával beszélt a nemzeti parasztpárt hivatalos közleményei. És most? Egy olyan kényes és nagyjelentőségű kérdésben, mint aminő az uralkodó válságának problémája, nem a kormány, hanem egy outsider ellenzéki politikai szervezet le ország-világ előtt a hivatalos állásponttal és azzal a fölényes magabiztonsággal beszél a közelgő rezsimváltásról, mintha ebbe a problémába a kormány és a parlamentnek semmi beleszólása nem volna. Mironescu miniszterelnök pedig kénytelen az uralkodó előtt lemondást szimulálni, hogy kipróbálja az uralkodói bizalmat s hogy elnyerhesse a királyi zsirót a kormány életének még hátralévő napjaihoz. Háromszor járt a kritikusan napon Mironescu a királyi palotában, míg végül a késő esti órákban napvilágot láthatott az a hivatalos kommuniké, amely megnyugtatta a nemzeti parasztpárt híveit, hogy a korona még nem vonta meg bizalmát.

De nem is történhetett ez másképpen, hiszen a Mironescu-kormányra távoztása előtt még egy fájdalmas és keserves feladat vár: a jövő évi költségvetés megszavaztatása. A nemzeti parasztpártban, de különösen annak erdélyi szárnyában egyre inkább szaporodik azoknak a száma, akik azt követelik, hogy a párt ne tegye magát a költségvetés megnyirbálásával teljesen gyűlöletessé az ország közvéleménye előtt s vonuljon vissza az ellenzék sáncába, megmentve népszerűségét az a keveset, ami még menthető. Amidőn Maniu Gyulának el kellett távoznia a kormány éléről, az erdélyiek azt kívánták, hogy az egész párt vállaljon szolidaritást vezérével és kövesse őt a száműzetésbe. A taranisták azonban vétót emeltek ez ellen és nem szüntek meg hangoztatni, hogy Maniu személyéért nem szabad feláldozni egy szabadon választott parlamentet, amely

élni akar. Most aztán kiderült, hogy a parlament sem fogja sokáig túlélni annak távoztását, aki tiz esztendőn keresztül szimboluma volt a nemzeti parasztpártnak. Ezzel szemben a Mironescu-kormányának sikerült felemészteni a párt maradék tekintélyét is. Ha az ember Argetoianu nyilatkozatait olvasta és figyelemmel kíséri Mironescu kormányának vergődését, bizonyos melankóliával gondol a két évvel ezelőtti időkre, amikor még a demokratikus eszmék előretöréséről, a korrupció letöréséről, civilizáltabb közigazgatásról, a kisebbségekkel szembeni emberségesebb és igazságosabb bánásmódról és

— last but not least — a gazdasági válságnak a külföldi tőke révén való enyhítéséről ábrándoztak az emberek. Hol van az az élan, amely százezreket tudott még aránylag rövid idővel ezelőtt mozgósítani, hol vannak azok a reménysek, amelyeket a földoklő görösségével fűtünk a nemzeti parasztpárt kormányzásának eredményeihez? A nemzeti parasztpárt rendkívül súlyos helyzetet talált magával szemben a kormányon és olyan feladatok elé volt állítva, amelyek rendkívüli embereket és rendkívüli kvalitásokat igényeltek. A nemzeti parasztpárt e feladatokkal szemben legfeljebb jóindulatát tudta állíta-

ni, de azt sem mindig. A külpolitika egén komoly felhők gyülekeznek, az ország belső erejét pedig a mindent paralizáló gazdasági válság örli szüntelenül. Nem esoda, ha az emberek javarészt ma már alig érdeklődnek egy napi hírnél jobban, ha kormányváltásról irnak a lapok. Valami általános közöny és letargia lett urrá a lelkeken s talán éppen erre számítanak azok, akik azt hiszik, hogy a mai alkotmányos rendszert az ország ellenkezése nélkül fel tudják cserélni egy másikkal, amelyet egyesek jobbnak tartanak, de amely eddig még minden esetben éppen azok ellen fordul, akik megteremtették.

Gafencu volt külügyi államtitkár nagy expozét tartott a kamarában a magyar, olasz és német revizionista törekvésekről és Szovjet-Oroszország fegyverkezéséről

„Nem áll módunkban ellenőrizni, hogy mennyiben igaz az a hír, hogy Oroszország fegyveres támadást készít elő Románia ellen, de keleti szomszédunknak tudnia kell, hogy Beszarabia örökre Romániáé marad“

Buenrestí—Bukarest, december 3. (Az Új Kelet tudósítójától.) A kamarai megalapító ülésén napirend előtt Maniolescu iparügyi miniszter beszámolt a genfi vámtárgyalásokról. Kijelentette, hogy Madgearu akciója következtében Románia vezető szerepet jutott a gazdasági tárgyalásokban. Majd rámutatott arra, hogy Csehszlovákiai és Jugoszlávia delegátusai fenntartás nélkül támogatták őt munkájában. Ezután Maniolescu beszámolt a bizottság ülésén tartott expozéjáról.

Hat földműves munkája egyenértékű egy ipari munkáéval — Figyelmeztettem az ipari államokat arra, hogy inkább sajátmaguk, mint az agrárállamok érdekeit veszélyeztetik politikájukkal. Az agrárállamoknak hat földműves munkájának értékével kell megfizetni egy ipari munkás termékét, az agrárállamok könnyebben le tudják szállítani életstandardjukat, ezzel szemben az ipari államok saját maguk alatt vágják el a fát, ha nem támogatják azokat az államokat, amelyek fölvevő piacukat képezi. Kifejtettem

Gafencu külpolitikai expozéja

Ezután Gafencu volt külügyi államtitkár tartotta meg a választóeljárati vita során nagy érdeklődéssel várt külpolitikai expozéját. Gafencu néhány nappal ezelőtt érkezett vissza a külföldi megfigyelő utjáról, amelyre a legutóbbi külpolitikai eseményekre való tekintettel a kormány küldötte ki. A fiatal politikus mindenekelőtt is hangsúlyozta, hogy Románia feltétlen békepolitikát folytat, amelynek alapját a jelenlegi nemzetközi szerződések képezik. Ezután áttért Románia és az egyes európai államok közötti viszony ismertetésére.

Nem lehet rossz néven, ha Magyarország revizionista

— Nyugati határunkon — mondotta — Magyarország állunk szemben. Nem vehetjük rossz néven ettől az országtól, hogy ezeréves múltjának megélevenítesére vágyakozik és szenvedélyes revizionista politikát folytat. Amíg a revizionista kijelentések Magyarországot határain belül hangzanak el, addig nekünk egy szavunk sem lehet hozzájuk. Abban a pillanatban azonban, amidőn a revizionista megnyilatkozások hol Szófiában, hol Angorában, hol pedig Berlinben bukkannak fel, értésére kell adnunk

után, hogy az európai iparállamok me gazdasági termékeinek csupán 15 százalékát szerzik be európai agrárállamoktól és felvettem a preferenciális rendszer bevezetésének kérdését, amely biztosítaná az európai agrárállamok versenyképességét a tengerentúli agrárállamokkal szemben. Örömmel állapíthatam meg, hogy a Népszövetség fóruma magáévá tette ezt a gondolatot. Románia közelebből két ipari állammal kezd kereskedelmi tárgyalásokat, amelyek alapját fogják képezni az ország jövő gazdaság-politikájának.

Támadják a kormány beszarabiai politikáját

Mihaiescu mérnök a kamara nevében köszönetet mond Maniolescunak a tartalmas expozéért, majd áttérnek a napirendre és Scobiola beszarabiai Stereopárti a választóeljárati vita során felszólalva, támadta a kormány beszarabiai politikáját és kijelentette, hogy a nemzeti-parasztpárti kormány is éppugy mostohagyermekként kezelte ezt az országrészt, mint az előző kormányok.

Olaszország és Németország is revizionista politikát folytat

Fölöttébb sajnálatos, — mondotta ezután Gafencu — hogy a revizionista politikához egy olyan ország is csatlakozott, amelyhez mély szeretet fűz bennünket: Olaszország. Az olasz törekvések azonban kétségkívül nem érintenek bennünket és inkább gazdasági és politikai, mint területi természetűek. Remélnünk kell, hogy Olaszország és Franciaország nem fognak tudni egyezni egymással és a két latin állam magához fogja ragadni a vezető szerepet az európai politikában. Revizionista politikát folytat Németország is. A német revizionista törekvések sem érintenek bennünket közvetlenül, de tudnunk kell, vajjon érdekében áll az Németországnak, hogy Románia területét megkisebítsék. En azt hiszem, hogy — nem. Németországnak érdeke az, hogy a Du-

na torkolatánál egy erős állam legyen. Gafencu áttért ezután a Szovjet-Oroszországgal kapcsolatos helyzet ismertetésére. Tache Ionescu azt mondta annakidején, hogy Oroszországgal szemben ugyanolyan politikát kell folytatni, mint szövetségeseink. Ez az axioma azóta idejét multta. Keleti szomszédunknak egy dolgot tudnia kell, hogy Beszarabia örökre a miénk. (Nagy taps.) Nincs szükségünk semmilyen kezdeményezésre s arra kell szoritkozunk, hogy megvédjük a keleti határon is területünk integritását. Azt a struccpolitikát azonban, amelyet Olaszországgal szemben eddig folytattunk, fel kell adnunk. Tudnunk kell, hogy mi történik Szovjet-Oroszországban, amelynek viszonyait sehol oly kevéssé nem ismerik, mint éppen nálunk. Ismernünk kell Szovjet-Oroszország politikai törekvéseit, gazdasági berendezkedését, termelési rendjét. Kétségtelen, hogy Szovjet-Oroszországban komoly realizációs történetek.

Nem tudjuk, hogy Oroszország miért fegyverkezik

— Bizonyos körökben azt a hírt kolportálják, hogy Szovjet-Oroszország háborúra készül ellenünk. Nem áll módunkban a hír valódiságát kontrollálni. Annyi azonban bizonyos, hogy az oroszok állandóan fegyverkeznek. De nem tudni, hogy a kommunista termelési rend megvédelmezése érdekében, vagy pedig a kapitalista társadalom megtámadása céljából teszik ezt.

Gafencu ezután rámutatott arra, hogy Oroszországgal szemben fennáll a Litvinov-féle meg nem támadási szerződés, amelyet a jelenlegi orosz külügyminiszter is megerősített. Mindenesetre szorosabbá kell tennünk a barátságot Lengyelországgal és Csehszlovákiával, hogy szükség esetén velük egyetemben léphessünk fel a szovjettel szemben.

A szónok végül hangsúlyozta, hogy Bulgáriával a legbarátságosabb kapcsolatot tartja fenn az ország, míg a Törökországgal szembeni külpolitikánk inkább külső udvariasságokra szoritkozott, el kell mélyítenünk azonban ezt a viszonyt, mert közös érdekeink vannak a törökökkel. E célból s általában egy aktívabb külpolitika inagurálása érdekében szükség van a diplomáciai kar felfrissítésére és a bürokráciának a külpolitikából való eltávolítására.

A tízéves Keren Hajjeszód

A világ zsidóságának válasza az angol Fehér Könyvre

Cluj—Koloszvár, december 3. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Keren Hajjeszód ezekben a napokban ünnepli fennállásának tíz esztendő évfordulóját. A jubileumot méltó keretek között ünnepli meg az egész cionista világ, amelyek tudatában vannak a Keren Hajjeszód által Palesztina földjének megművelése és a zsidó kultúra fejlesztése terén elévített munkájának. A jubileum alkalmából a Keren Hajjeszód direktiórúma az alábbi manifesztumot bocsátotta ki:

„Erec Jisrael zsidósága és mindazok, akik magukénak tekintik a zsidó nemzeti otthon művét, úgy érezték, mintha súlyos csapás érte volna őket a legutóbbi események nyomán. Amint azonban a palesztinai zsidó egy pillanatra sem inog meg hitében és meggyőződésében, mert az országépítés műve a zsidók Cion utáni mély vágyakozásában gyökerezik, éppugy nem fog az az erő sem megtörni, amely az Erec Jisraelt való áldozatban és munkában egyesítette az egész zsidóságot.

Eppen egy évtized múlt el azóta, hogy megteremtődött a Keren Hajjeszód, amelyen keresztül a zsidó áldozatkészség és a zsidó építő akarat nyilatkozhat meg. A Keren Hajjeszód erkölcsi és anyagi erejében ma inkább bizva, mint valaha, munkatársainkhoz és barátainkhoz fordulunk ebben az órában a felhívással:

Legyetek hűek és erősek! A mi saját ereinkben nyugszik sikerünk biztosítéka! Nagy ideál szolgálatában állunk, ebben a munkában nem fogunk a leg-súlyosabb megpróbáltatások ideje alatt sem megmógnni. És a mi elhatározottságunk bizonyítja a zsidóság és az egész világ előtt, hogy ténykedésünk és reményeink megrendíthetetlen alapokon nyugszanak.

Minden ember megmutathatja most is és meg is kell mutatnia, hogy szíven jelszik művünk biztosítása, felépítése és az önfelszabadítás szellemében való meggyőződésünk. Csak az a szabadság tartós, amelyet mi magunk kovácsolunk magunknak.

Eddig elfoglalt pozícióinkat meg kell erősítenünk, meg kell szilárdítanunk a zsidó várost és falut, a zsidó iskolát és ipart. Ha majd be lesz teleítve minden talpalattnyi föld, amely zsidó kezekben van, ha termékenyvé tettük az összes kulturális és gazdasági energiákat, akkor a világnak semmilyen ereje sem zárhatja el a zsidó nemzeti otthon organikus fejlődésének további útját.

A Keren Hajjeszód második évtizedében, éppugy mint most a népért és országért folyó munkánk második szakában, legyetek erősek a hitben és a munkában, segítsétek nekünk, hogy a Keren Hajjeszód révén a jövő útját elősegítsük.

A KEREN HAJJESZÓD DIREKTÓRÍUMA:

Oszkár Wasserman

Artur Hantke

Leib Jaffe

A mi válaszuk

A Keren Hajjeszód jubileuma egybe esik a Koloszváron most meginduló Keren Hajjeszód kampánnyal, amelyet Julian Silberbusch professzor, a legfőbb cionista tanács igazgatója vezet. Silberbusch bocsátotta az Uj Kelet rendelkezésére az alkalmából az alábbi cikket:

Az angol kormány legutóbbi Fehér Könyve az egész zsidó világban a tiltakozás roppant viharát váltotta ki. Mindenki érezte, hogy ezuttal a zsidó lét és nemlétről van szó és minden zsidó részről jövő engedékenység, a zsidó otthonért folytatott munkánkat Palesztinában megkárosítaná. Eppen ezért a zsidóság kebelében senki nem volt tekintettel a politika pillanatnyi problémáira. A zsidó felháborodás viharával szinte szövetségben éreztük az egész civilizált világ felháborodását. Különböző országok vezető nemzsidó szellemei való sággal lázadnak az angol kormány hallatlan érszakoskodásai ellen.

A mi válaszuk nem korlátozódhatik tiltakozásokra, bármily fontosak is legyenek ezek. A tiltakozások magukban sohasem fognak bennünket a kívánt cél felé vezetni, ha nem követi a tiltakozások légióját a zsidó népnek egy új és hatalmas alkotó munkája. Minden kísérlet ellen, amely munkánk megátalását célozza, amely meg akarná bénítani akaratunkat, amely megsemmisíteni szeretné a Balfour-deklarációt, felelni akarunk a mi törhetetlen és hajthatatlan

lan ujjáépítő akaratunkkal — egy hatalmas Keren Hajjeszód kampánnyal.

Igaz, a zsidó lakosságra súlyosan nehezedik a gazdasági krízis, sokkal nehezebben, mint az ország lakosságának minden más csoportjára. Ahová csak jön az ember, ezt a panaszt lehet hallani. Mindenféle bizonyosfokú bátortalanlás nyilvánul meg, mert vannak zsidó körök, akik nem értik meg történetünk szellemét és azt hiszik, hogy pillanatnyi nehézségek még akkor is, ha Anglia részéről történnek, bennünket visszatarthatnak célunk elérésétől. E hangulat ellen küzdeni kell és pedig az egész zsidó nép érdekében. Mert jaj nekünk zsidóknak, ha elvesztjük szívünkben a nagy ideál iránti hitet és ha arra kényszerülünk, hogy egy szép jövőre való remény nélkül hordjuk a jelen súlyos átkát. A defétizmus, a bátortalanlás ellen nekünk zsidóknak talpra kell állanunk és pedig az új, tevékeny munka jegyében. Még egyszer mondom, egy hatalmas Keren Hajjeszód kampányt kell beindítanunk!

A súlyos napokban a cionisták kell hogy az első frontállásokban küzdjenek. Nemesak azért, mert ők plántálták a zsidó népbe a zsidó reneszánsz ideálját, nemesak azért, mert elsősorban ők felelősek a Palesztina-ujjáépítésért, nemesak azért, mert ők azok, akik a hatalmas Palesztina-művet sokkal jobban tartoznak szeretni, mint mindenki más. Nemesak azért, mert ők azok, akik sok éven át dolgoztak Erec Jisraelt és a zsidó regenerációért, hanem azért, mert a cionistáknak kell elsősorban megérteniük, hogy a zsidó nép számára a galutban nincs más megváltás és nincs más jövő, mint egy zsidó Palesztina. A cionisták voltak azok, akik a galut-élet lehetetlenségeit szívük mélyén felismerték, a cionisták voltak, akik először értették meg, hogy a nagy zsidó centrumok tömegei menthetetlenül felszivódnak és hogy csak egy zsidó Palesztina alkalmas az összeomlás feltartóztatására és egy új alkotó zsidóságot teremteni. Ezért mondom, Erdély cionistái, álljatok az első sorokba és adjatok méltó vá-

FOGALOM

a közönség körében a tisztaság, rend és előzőkeny kiszolgálás, melyet

20 százalékos engedmény

adása mellett nyújtunk ezen lap előfizetőinek. LEGOLCSÓBBAN nálunk ékezhetsz, mert olcsó árakból külön kedvezményképpen (P. 150-es menü kivételével)

10 SZÁZALEK engedményt adunk SEMMI költsége sem az érkezéskor, sem az elutazáskor, mert szemben vanunk a Keleti Pályaudvarral.

Magyaros vendégszeretettel várjuk családai szállodánkban.

PARK Szálloda Budapest

VIII. Baross tér 10. Szemben a Keleti Pályaudvar érkezési oldalával

laszt a legutóbbi eseményekre. Nemesak azzal, hogy ebben az évben saját teljesítményeket megnagyobbítottak, hanem főképpen azzal, hogy elhatározták, hogy napi munkákat a következő hetekben kissé félreteressék és abba a helyzetbe kerültek, hogy a többi zsidó lakosságnál is fel fogják ébreszteni az alkotó tevékenység iránt való akaratot és mindenkit fel fogtok rázni a Palesztináért érzett kötelességre. Cionisták! Ti sem adhattok más választ a zsidó Palesztina ellen elkövetett merény-

letre, mint azt, hogy erőteljesen dolgozzatok a nagy Keren Hajjeszód kampány érdekében és ti bizonyos példaadó módon fogtok előljárni.

Erdély zsidó lakossága bizonyára át fogja érezni a mostani kampány nagy jelentőségét. Azt a jelentőséget, amely áldozatokból és olyan teljesítményekből áll, amely bennünket erősebben, kitépethetetlenül köt össze Palesztinával, mint akármilyen hangos tiltakozás. És ha az egész világ zsidósága a jövő évben a zsidó Palesztinát egy nagy lépéssel előbbre viszi és Erdély zsidói ebben a munkában biztosítani akarják az őket megillető részt, akkor az angol kormány Fehér Könyve a zsidó Palesztina számára áldással fog átváltozni. Miként áldással változott a bibliai időkben Bileám átka.

Sándor király — az orosz cár utódja a szláv egyházban

Belgrád, december 3. Most avatták fel ünneppélyes keretek között az ország legnagyobb görögkeleti katedrálisát, amely Szvelli Alexandar Newszról van elnevezve. Ezalkalommal a varnavai szerb patriarka szencziót keltő egyházi hűségnyilatkozatot tett Alexandar király mellett. A patriarka beszédében az orosz viszonyokat vá-

zolta és kijelentette, hogy Sándor király nemesak a jugoszláv egyház vezére, hanem a pravoszláv gondolat egyetlen előharcosa és feje. Mikor a patriarka befejezte beszédét, Alexandar király felemelkedett trónszékéről, odasietett a főpaphoz és kezét csókolta neki.

Az esküdtszék két évi börtönre ítélte Kurt Daehn bécsi színészt, aki féltékenységeben revolveres merényletet követett el egy csodaszép színésznő ellen

Bécs, december 3. Rendkívül érdekes bűnper tárgyalását kezdte meg a welsi kerületi bíróság. A vádlottak padján Kurt Daehn jönevű bécsi színész ül, aki az év augusztus 31-én Ischl fürdőben szerelmi féltékenységből revolveréből ötször rálőtt Grete Maren 18 éves csodaszép bécsi színésznőre.

Az ügyész szándékos emberölés kísérletével vádolja Kurt Daehn színészt. Kurt Daehn a bécsi Femina nevű éjjeli lokálban ismerte meg Grete Marent, polgári néven Margarete Hinterauert, aki egy müncheni nagykereskedőnek volt a lánya. A fiatal, szép leány mint táncgörl volt alkalmazva az éjjeli lokálban. Daehn Kurt érdeklődni kezdett a leány iránt, aki később színésznő lett, oktatta, taníttatta őt és mindenben segítségére volt, hogy karriert csináljon. És valóban, Grete Maren mindjárt első fellépésekor olyan nagy sikert aratott, hogy bécsi színész körökben nagy jövőt jósoltak a tehetséges és szép színésznőnek. Daehn Kurt és a színésznő közt meleg barátság fejlődött ki, amely később szerelemmé változott. Különösen a színész volt roppant szerelmes Grete Marenbe. A szerelmes férfi féltékenységgel gyötörte a színésznőt és később féltékenységi rohamában gyakran meg is verte őt. Grete Maren a brutális bánásmód miatt elhidegült a férfitől, de nem tudott tőle szabadulni, mert Daehn Kurt mindig a nyomában volt. A színésznő kapva kapott az ajánlaton, amelyet Jarno szinigazgató tett neki, aki szerződtette őt Ischlben vendégszereplő társulatához. Daehn Kurt azonban ide is követte szerelmest és amikor csak szeret tehetett, Ischlbe utazott.

A tragédiát az robbantotta ki, hogy Daehn Kurt meghallotta, hogy a színésznő gyakran jár együtt egy gazdag gyárossal. Augusztus 30-án Daehn Kurt ismét Ischlbe utazott. Órákhosszat járt a színésznő lakása előtt. Dél előtt tíz óra lehetett, amikor Grete Maren kilépett lakásának ajtaján. Meg volt lepve, amikor barátját meglátta. Daehn Kurt heves szemrehányással illette Grete Marent állítólagos barátokozása miatt, majd arra kérte őt, hogy menjen vele sétálni.

A színésznő teljesítette a kérést és megindultak az erdő felé. Daehn Kurt roppant izgatott volt és kérlelni kezdte Grete Marent, hogy szakítson legújabb ismerősével. Grete Maren látta a fiatal ember izgatottságát és rossz előérzetei támadtak. Meg akart szabadulni a férfitől és azért azt mondta, hogy próbára kell mennie. A férfi azonban nem engedte el és egyre hevesebb szemrehányásokkal illette a lányt, aki most már azt válaszolta, hogy semmi értelme nincsen további együttlétnöknek és azért legjobban, ha véget vetnek viszonyuknak.

Alig hogy kimondta ezeket a szavakat, Daehn Kurt előrántotta revolverét és a következő pillanatban eldőrdült az első lövés. A golyótól találva a színésznő a földre zuhant, de annyira ereje még volt, hogy kezét arca elé emelte. Daehn ezután még négy lövést adott le a földön fekvő leányra. A revolverlövésre egy levélhordó felesége érkezett a szerelmi dráma színhelyére, ahol még Daehn ott állt, kezében a füsttölgő revolverrel. A színésznő sebesülései súlyosak voltak, de erős szervezete megküzdött a sebekkel. Néhány hét múlva Renaissance Színházban. Daehn Kurtot letartóztatták és vizsgálati fogságba helyezték.

A vádlott neve az utóbbi napokban ismét sokat szerepelt az újságokban. Lubin Mária linzi színésznő öngyilkosságával kapcsolatban. Lubin Mária orosz származású színésznő volt, aki nagy sikerrel játszott egy bécsi színházban. Itt megismerkedett Daehn Kurttal, akibe halálosan beleszeretett. Ekkor jelent meg a láthatatlan Grete Maren, akinek a kedvéért Daehn otthagya Lubin Mária. A fiatal és tehetséges színésznő Linzbe szerződött és amikor meghallotta, hogy Daehn az ischli merénylet után vizsgálati fogságban van, azonnal vonatra ült és szerelmest a fogházban meglátogatta. Abban reménykedett, hogy Daehn Kurt megint visszatér hozzá. Reményében azonban csalódott és emiatt néhány héttel ezelőtt öngyilkosságot követett el.

A welsi törvényszék épülete a tegnap tárgyaláson szokatlan élénkség képét mutatta. Amikor az elnök megkérdezte, hogy bünsnek érzi-e magát, így válaszolt:

— Nem tudom megmondani, hogy büns vagyok-e. Nagyon bánom, amit tettem és ha visszagondolok a dologra, érthetetlennek tűnik fel az egész életem.

Bécs, december 3. Az esküdtszék Kurt Daehn, aki Grete Maren színésznő ellen revolveres merényletet követett el, két évi börtönbüntetéssel sújtotta és ezer silling kártérítés fizetésére kötelezte.

Argetoianu

Bucuresti—B Uj Kelet tudó- den beszámoltu évi költségvetés tésék ellenére kivánságának milliárd lejre költségvetés 32 Popovici, Mac kormány gazda éjszakán keres hogyan lehetne lönböztem kite- seghozam sil- kitörölni. Az hogy a kormá bizonyos, ebben tett állami tar költségvetés te- esetben a költ- liárd lejt is m-

Argetoianu rült a A délutáni liberális párt volt földműve pártból való k- ben Argetoianu nagy feltűnést is, mert a volt ter politikája- desben elfogla- egyenest elle- programjával. délután hat ó- egybe a liberá- tózkodó vezető- lag az Argetoi- kozott, amelye- kritika tárgyá- politikai hívei- művelésügyi- való azonnali- Tatarescu azo- Duca nem szól- ó is szükséges- helyzetének tis- előtt újabb ér-

Kizárt Ezen az érte- Bratianu Vint klubhelyiségé- nácskozások u- Argetoianu, a- izben megért- teljesen ignora- jujával önma- pártból. A- végrehajtásá- sága fogja le- gezni.

Az Adeverin- kozik a polití- ja, hogy az u- nyek között- óhajtana az o- ezért valószin- vetés és néh- vény megszav- februárban m- many lemond- net alakításá- Titulescut fo- Amennyiben e- nem volna le- gekből alakít- Argetoianu e- many azonna- mentet és u- ben megszav- alapján.

Argetoianu- sitóia előtt, b- tők határoz- hagyja.

Bucuresti— A bukaresti- UJ! HO! BUKARES (az északi) Teljesen új és meleg viz. Tefefő sékelt árak.

Gyulafehérvári פאך fajborok

ismét beszerezhetők teljes árúként a felügyelete alatt

ELIÁN VIKTOR és FIA

pincésze-ében Cluj, Reg. Ferdinand 33. Tel. interurban 10-26 VISZONTELADÓKNAK ÁRKEDVEZMÉNY

Argetoianut kizárták a liberális pártból

A liberális párt határozata hidegen hagyta a „homo regiusi” — A király föltétlenül koncentrációs kormányt kíván és így a jövő év februárjában sor kerül a kormányváltásra

Bucuresti—Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap röviden beszámoltunk arról, hogy az 1931. évi költségvetést a legnagyobb erőfeszítések ellenére sem sikerült az uralkodó kívánságának megfelelően 31 és fél-milliárd lejre redukálni. A jövő évi költségvetés 32 milliárd 300 millió lesz. Popovici, Madgearu és Manoiulescu, a kormány gazdasági szakértői egy egész éjszakán keresztül tanácskoztak arról, hogyan lehetne fedezetet találni a különbözetet kitevő 800 millióra, amelyet sehogysem sikerült a költségvetésből kitorolni. Az sem látszik kizártnak, hogy a kormány kénytelen lesz végül bizonyos, ebben az évben ki nem fizetett állami tartozásokat is a jövő évi költségvetés terhére írni és ebben az esetben a költségvetés összege 34 milliárd lejt is meg fogja haladni.

Argetoianu összeütközésbe került a liberális párttal

A délutáni lapok értesülése szerint a liberális párt elhatározta Argetoianu volt földművelésügyi miniszternek a pártból való kizárását. Liberális körökben Argetoianu nyilatkozata ugyancsak nagy feltűnést keltett, már csak azért is, mert a volt földművelésügyi miniszter politikája és különösen a választásokban elfoglalt álláspontja homlok-egyenest ellenkezik a liberális párt programjával. Bratiannu Vintila kedden délután hat órára értekezletre hívta egybe a liberális párt Bukarestben tartózkodó vezetőit és az értekezlet kizárólag az Argetoianu-nyilatkozattal foglalkozott, amelyet Bratiannu Vintila éles kritika tárgyává tett. Bratiannu Vintila politikai hívei követelték a volt földművelésügyi miniszternek a pártból való azonnali kizárását. Franasovici és Tatarescu azonban tiltakoztak ez ellen. Duca nem szólalt fel az értekezleten, de ő is szükségesnek tartotta Argetoianu helyzetének tisztázását, miért is ma délután újabb értekezletet tartottak.

Kizárták Argetoianut a pártból

Ezen az értekezleten, amely már nem Bratiannu Vintila lakásán, hanem a párt klubhelyiségében folyt le, hosszas tanácskozás után megállapították, hogy Argetoianu, aki két hónap óta már több ízben megsértette a pártfegyelmet és teljesen ignorálja a párt akcióit, intervjujával önmagát zárta ki a liberális pártból. A kizárás alapsabályszerű végrehajtását a párt végrehajtó bizottsága fogja legközelebbi ülésén elvégezni.

Az uralkodó koncentrációs kormányt kíván

Az Adevarul hosszabb cikkben foglalkozik a politikai helyzettel. Megállapítja, hogy az uralkodó minden körülmények között koncentrációs kormányt kíván látni az ország élén látni. Eppen ezért valószínű, hogy a jövő évi költségvetés és néhány sürgető gazdasági törvény megszavazása után, tehát a jövő februárban megtörténik a jelenlegi kormány lemondása. A koncentrációs kabinet alakításával vagy Prezant, vagy Titulescut fogja az uralkodó megbízni. Amennyiben egy ilyen kabinet alakítása nem volna lehetséges, úgy a személyiségek közül alakítandó kormány következik, Argetoianu elnöke alatt. Ez a kormány azonban fel fogja oszlatni a parlamentet és új választásokat ír ki. A közben megszavazandó választási törvény alapján.

Argetoianu kijelentette a Lupta tudósítója előtt, hogy a liberális párti vezetői határozata őt teljesen hidegen hagyja.

A választójogi törvény módosító javaslatát Mirto magánkezdeményezésére

Bucuresti—Bukarest, december 3. A bukaresti lapok egyrésze tegnap ar-

ról adott hírt, hogy a kormány és az ellenzéki pártok között megegyezés jött létre a választójogi törvény módosításának kérdésében. Beavatott forrásból nyert értesülésünk szerint a hír ebben a formájában nem fedi a valóságot. Elsősorban még maga a kormány sem precizította álláspontját a választójogi törvény módosításával szemben. Tény az, hogy a parlamenterek között szétosztot-

tak egy előzetes javaslatot, amely azonban nem hivatalos kezdeményezésre, hanem Mirto miniszter magánkezdeményezésére készült el. Ilyenformán szó sincs arról, mintha az ellenzéki pártokkal megbeszélések történtek volna a választójogi javaslatot illetően. Bizonyos azonban, hogy az ellenzéki pártok körében a hangulat erősen a választójogi törvény módosítása mellett nyilatkozik

Véres szerelmi dráma egy regáti városkában három halottal

Bucuresti—Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Giurgiu városkában keddről szerdára virradó éjjel véres szerelmi dráma játszódott le. Egy Stroiescu nevezetű fiatalember, magántisztviselő, már hosszabb idő óta udvarolt az Európa-kávéház Voinea Mária nevű kasszírójának. A fiatalember többször megkérte a leány kezét, de

mindannyiszor elutasító választ kapott. Voinea Mária egy Contepitoru nevű kereskedőt tüntetett ki következetesen bizalmával.

Az elmúlt éjjel két óraker, a hávéház bezárása után, Voinea Mária a kereskedő társaságában lakása felé tartott. Az ucca keresztezésénél eléjük ugrott Stro-

MOLNAR FERENC:
A jó tündér
Vidékre utárvétellel küldi
Lepage, Cluj

meg és így annakidején, ha a hivatalos javaslat elkészül, a kormány módot fog találni arra, hogy az ellenzéki pártokkal megfelelő platformot teremtsen a törvény módosítására.

iescu, aki vadászfegyverével több lövést adott le rájuk, majd, midőn látta, hogy összeesnek, önmaga ellen fordította a fegyvert és kétszer halántékába lőtt. Contepitoru azonnal meghalt, a fiatal embert és a leányt a Regina Mária kórházba szállították, ahol ezek is kiszünetek néhány órai agónia után.

Hivatalnok-kormány alakul átmenetileg Ausztriában

Korainak bizonyultak az új osztrák kormány megalakulásáról szóló jelentések — Schober magartartása miatt Ender dr. visszaadta megbízatását

Bécs, december 3. A kormány megalakulásáról szóló hírek korainaknak bizonyultak. Ender dr. dezinált kancellár még a késő éjjeli órákban is folytatta tárgyalásait, de ezek mind-érideig eredménytelenek maradtak. Ender éjjel egy óraker a reá vára-kozó Miklas szövetségi elnökhöz ment audienciára s bejelentette tárgyalásai sikertelenségét.

Ezzel fellebent a homály afelel, hogy az új nemzeti tanács tegnap ülésén miért szorítottak kizárólag az új törvényhozók fogadalomteléle.

A lapok szerint a megegyezés hi-

nyának legújabb oka az volt, hogy a keresztényszocialisták nem akartak belemenni abba, hogy Schober a külügyi szervek tárcán kívül megkaphasson a kettéosztott belügyi tárcából a rendészeti szervek legfőbb felügyelőt is.

A politikai helyzet most teljesen kaotikus.

Bécs, december 3. Ender dr. kormányalakítása teljesen meghiúsultnak tekinthető. Politikai körökben hivatalnok-minisztérium alakítását tartják valószínűnek, amely addig vezetné az ügyeket, amíg a pártok meg tudnak

egyezni a kormányzást és kormányzó politikát illetően.

E pillanatban a legplauzibilisabbnak látszó megoldás Gürtler dr. egyetemi tanárnak, a feloszlott nemzeti tanács volt elnökének kancellárrá de- zignálása lenne, akit a nemrég lefolyt választásokon nem jelöltek s így nem is jutott mandátumhoz. Lehetséges, hogy Miklas elnök már ma megbiz- za Gürtlert a hivatalnok-kormány megalakításával.

Beszélnék Ramek volt kancellár jelöltségének esélyeiről is.

Jack Eliás milliárdos hagyatékát két éve vette birtokába a Román Akadémia,

Bucuresti—Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Lupta ma délutáni számában igen érdekes cikksorozatot közlész kezd meg. Jack Eliás, a milliárdos bukaresti zsidó nábob hagyatékáról van szó ebben a cikksorozatban, arról a hagyatékáról, amelynek felhasználása oly sokféle kommentálásra adott alkalmat és amelynek rendelkezése hiába várnak arra, hogy végre is hajtsák őket.

„Jack Eliás — írja a Lupta — 1923 május 14-én halt meg. Hét év telt már el tehát halála óta és végső akarata még mindig nem ment teljesedésbe. Röviddel Eliás halála után megtalálták 1924 decemberében keltezett végrendeletét, amelyben a román akadémiát teszi az általános örökösének, az akadémiának hagyományozva minden ingó és ingatlan vagyonát „bárhon is találtatna az”.

A végrendelet utasítja az örökös, hogy Jack Eliás családja név alatt kulturális és közjótékonsági alapítványt

létesítsen, amelynek célja az, hogy kulturális és közjótékonsági intézményeket, valamint diákokotthonokat alapítson és segítsen és hogy ösztöndíjakat osszon ki. Kötelezi ezenkívül az örökösöt arra, hogy legalább száz ágyas kórházat építsen Bukarestben, amelynek „izraelita és máshittü betegeket kell befogadni”. Meghagyja továbbá az örökösnek, hogy Bukarestben gimnáziumot és egy ipariskolát építsen. Az alapítvány vezetésével háromtagú komitét biz meg, az első komitét tagjává Stürbey herceget, Emanuel Pantazit és Herman Maron Hohensteint nevezte ki. A végrendelet a komitét tagjainak havi 1500 lejes honoráriumot állapít meg. (A lej 1914-es értékének megfelelően.) A végrendelet hangsúlyozza, hogy úgy a kórházat, mint a két iskolát a hagyaték jövedelméből kell felépíteni.

1923 június 7-én — írja a Lupta — a román akadémia elhatározta, hogy elfogadja az örökséget, annak husz száza-

de még mindig nem hajtották végre az örökösöknek egyetlen intézkedését sem

létát állapítva meg költségek és két százalékot az akadémia nyugdíjalapjának céljaira. 1925 április elsején megalakult az Eliás-alapítvány, amelynek vezetői tartoztak volna a végrendelet végrehajtásáról gondoskodni. Azóta öt év telt el már, a kórház és az iskolák még mindig nem épültek fel.

JUDAICA

Granovsky: Boden u. Siedlungen in Palestina 135
Dr. A. Nossig: Integrales Judentum 40
Margulies: Kritik d. Zionismus 2 k. 73
Gabriel Rissers: Leben und Wirken 98
Max Brod: Im Kampf um das Judentum geb. 60
Dr. I. Zollschan: Revision d. jüd. Nationalismus 45
Dr. Rupin: Die Bibel und die Kultur der Gegenwart 50
Brann: Jüdische Geschichte 30
Toreyner und Laser: Deitsch hebraisch Wörterbuch 400
Martin Buber: Die Jüdische Bewegung 2 b. 216
Bernfeld Simon: Die Jüdische Literatur 60
Nordau: Die Tragödie d. Assimilation 25
Max Löhr: Israels Kulturentwicklung 136
Jakob Klatzkin: Krisis und Entscheidung im Judentum geb. 108
Dr. Rupin: Die Juden der Gegenwart 68

KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
Ára 100 lej és portó
KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.

Cluj (Kolozsvár), Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. Öccs kölcsönökre nyújt.

Hálójai: Dej, Dicioenmartin, Alba-Julia, Targu-Mures, Oradea és Timisoara. (Dés, Dicső szentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvár)

SAJÁT TOKÉI 143 MILLIO LEI

Affiliál: intézetei: Tordaaranyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. urda (Torda), Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Aiud (Nagyenyed), Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Odorheiu (Sz. elyudvarhely) és Cristur (Sz.-Keresztur, Szászrégenvidki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Reghin (Szászrégen), Népbank r.-t. Huedu (B.-hunyard.) Szamosujvár Hitelbank R.-t. Gherla (Ezamosujvár).

Minden bankügyletet legelőnyösebben véggez. Aruraktárai a vasut mellett.

Uj! Megnyit Uj!
HOTEL-NORD
szálloda
BUKAREST, CALEA GRIVITEI 169
(az északi pályaudvar mellett)

Teljesen új épület, modern confort, hideg és meleg víz, fűtőszoba, központi fűtés, lift. — Telefon 332-84. — Nagyon mérsékelt árak. — Utazók árkedvezményben részesülnek

épülete a tegnap élenkség képét öltöztetve megkérdezi magát, így válasszon, hogy bünyöm, amit tetőzők a dologra, fel az egész előt- esküdtsek Kurt ren színész né el- letet követelt el, el sujtotta és ezer sére kötelezte.

utódja
Sándor ki- zslav egyház ve- szolny gondolat es feje. Mikor a eszdét. Alexan- lett trónszékéről, és kezét esőkolt
Börtönre zínészt, követett el

Daehn Kurt rop- kezdte szakítás legújabb ren látta a fiatal- és rossz előérzetei szabaddáni a fér- ta, hogy próbára azonban nem en- evesebb szemrehá- nyt, aki most már emmi értelme nin- tétüknek és azért nek viszonyuknak. a ezeket a szava- antotta revolverét atban eldördült az találva a színész- e annyi ereje még elé emelte. Daehn est adott le a föl- revolverlövésekre ge érkezett a sze- lyére, ahol még en a füstlőgő re- ő sebesülései su- szervezete meg- fény hét mulva ét játszik a bécsi an. Daehn Kurtot sgalati fogságba

„53 éve
trecsuná

A csehszlovákiai zsidóság összes kisebbségi jogainak respektálását követeli

Dr. Singer zsidó képviselő beszéde a népszámlálásról, a nagybereznai vérvád-perről és a zsidóellenes demonstrációkról

Prága, december 3. A csehszlovák parlament költségvetési vitája alkalmából dr. Ludvig Singer zsidó nemzeti képviselő nagyszabású beszédet tartott, amelyben foglalkozott a csehszlovák köztársaság területén élő zsidó nemzetiségnek álláspontjával az ország politikájával szemben, azonfelül felemlített néhány aktuális zsidó problémát és követelést. Dr. Singer többek között a következőket mondotta:

A zsidó nemzetiség

A csehszlovák köztársaság alkotmányának indoklása részében a köztársaság zsidói szabadon vallhatják magukat zsidó nemzetiségűeknek, anyanyelvükre való tekintet nélkül. Megelégedéssel konstatahatom, hogy a kormány, különösen a belügyminiszter, az alkotmánynak erre az álláspontjára helyezkedett. Kívánatosnak tartanám azonban, ha a zsidó nemzet elismerését nemcsak a politikai, taktika egy jó lépésének tartanák, hanem úgy értékelnék azt, mint egy erkölcsös és igazságos tény.

A filmtüntetések

Ebben az értelemben akarok beszélni ma a beszélőfilm körüli demonstrációkról, amelyek igen gyorsan antiszemita jellegű öltöttek. Zsidó vagyokban tettek kárt és ami ennél is súlyosabb, megtámadták a zsidók becsületét. Nem vagyunk érzékenyek, de óva kell inteniük a sajtót, nehogy a csehszlovák közvéleményben antiszemita előítéleteket tápláljon. A zsidó lakosságról hamis hírek terjesztettek a kormány egyes tagjaihoz közelálló újságok is, amelyek ezzel nemcsak a zsidó lakosság érdekeit támadják, hanem ártnak a köztársaság érdekeinek és jóhírnevének. A német filmek miatt Prágában zsidóellenes tüntetéseket rendeztek. Stribny képviselő a külföldön elterjedt hírek miatt szintén a zsidók ellen demonstrált. Igaz, a „német-zsidó“ propaganda ellen beszélt, a hangsúly azonban mégis a „zsidó“ jelzőn volt, aminek bizonyossága, hogy a német nemzeti párt antiszemita képviselője lelkesen és antiszemita jelszavakkal helyeselt Stribny képviselőnek.

Zsidó állami iskolákat!

Ha helyesnek tartjuk, hogy zsidók a zsidó nemzetiséghez tartozóknak vallják magukat, úgy ebből az elismerésből kötelezettségek hárulnak az államra és az állami szervekre. Nyolcvanezer zsidó él Ruzsinszkóban, vagyis a lakosság 14 százaléka. Ennek a csoportnak joga van arra, hogy saját nyelvű elemi iskolái legyenek, mindazonáltal a héber iskolákat a kormány ugyszólván semmivel sem támogatta. Ezzel szemben tiszta rutén falvakban cseh iskolákat állítottak fel, amelyeket főleg zsidó gyermekek látogatnak. Az ungvári kormányzóság korlátozza a zsidó népevelést, tisztára azért, hogy a rutének felett cseh túlsúlyt szerezzen. Ez ellen protestálunk. Nem engedhetjük, hogy pillanatnyi politikai előnyökért a zsidókra rátukmálják a cseh-rutén jóviszony megbolygatónak szerepét. A zsidó reformreálgimnázium és a zsidó népiskola Brünnben, továbbá a prágai zsidó népiskola eredményei igazolják azt a követelésünket, hogy a kormány támogassa a zsidó közép- és népiskolákat.

Vérvád Masaryk köztársaságában

Végül — fájdalom — beszélnem kell a ruszinszkói szenzációs esetről. Nagyberézni tárgyalta a rituális gyilkosság perét. Ezt a pert elhúzták hónapokig, holott már régen megérett a helyzet arra, hogy a vádlottak szabadlábra helyeztessenek. Felhívom az igazságügyminiszter és a belügyminiszter urak figyelmét erre a dologra, főképp azért, mert Masaryk köztársasága eféle botrányoknak nem lehet színhelye.

— Értetni akarok még néhány olyan

dolgot, amelyek tullepik a köztársaság kereteit. Csehszlovákia már a béke tárgyalások során hozzájárult egy Palesztinában felállítandó nemzeti otthon tervéhez és ezzel nemcsak a köztársaság zsidó polgárainak háláját érdemelte ki, hanem az egész zsidó világ elismerését. A kisantant államai is ezt a politikát követik. Ebből az alkalomból hálás köszönetemet fejezem ki dr. Marinkovics jugoszláv külügyminiszternek, aki a népszövetségi tanács legutóbbi ülésén szimpatianyilatkozatot tett a zsidó nemzeti otthon érdekében, olyan időben, amikor — fájdalom — az angol munkáskormány látszólag több szimpátiát tanúsított az arab nagybirtokosok és pogromisták irányában, mint a zsidó dolgozók munkájával szemben.

Az orosz zsidók helyzete

Másrészt mély emberi sajnálkozással gondolok a Romániában élő zsidó polgárság helyzetére. A fájdalom érzésével kell gondolnom továbbá az orosz zsidóság szomorú állapotára. Sajtónkban gyakran esik szó az oroszországi „zsidó uralomról“. Az igazság azonban az, hogy Szovjet-Oroszországban a zsidó nemzeti gondolat híveit zsidó meggyőződések miatt borzalmasan üldözik. Mindaddig, amíg különböző testületek, amelyeknek kiváltása az üldözött emberek jogainak védelme, nem emelik fel hangjukat az oroszországi zsidó mártírok érdekében, nagyon egyoldalúak lesznek az összes manifesztációk.

Szemrehányást tesznek nekünk, csehszlovákiai zsidóknak, hogy a német nyelv felé orientálódunk. Mint-hogy a judaikus tudomány javarészt német nyelven van lefektetve, már régebben is rámutattam egy cseh rabbiszeminárium szükségére, ahol a zsidó tudományokat részint cseh nyelv

Speciális filmet készítenek a romániai népszámlálás propagálására

Végérvényesen elhatározták, hogy december 29-én tartják meg a népszámlálást

Bucuresti—Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A központi népszámlálási bizottság Hatiegan Emil munkaiügyi miniszter elnökele alatt ülést tartott, amelyen résztvettek Gusti professzor, Goescu, Arghirescu és Onicescu professzorok, N. T. Jonescu belügyi vezérigazgató, dr. Mannila, a népszámlálási hivatal vezérigazgatója és Sanielevici egyetemi tanár.

Gusti professzor, a bizottság elnöke, az eddigi előkészítő munkálatokról, dr. Goescu és Arghirescu professzorok a népszámlálásnak az egész országban való propagálását javasolták röpiratok,

Kémkedési kísérlet miatt egy évi fegyházra ítélt egy magyar iparoslegényt a kolozsvári hadbíróóság

Állítólag Magyarország javára kémkedett Nagy László, szatmári magyar legény

Utj—Kolozsvár, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíróóság második szekciója előtt ma egy rendkívül zavaros multu, Magyarországban való kémkedéssel gyanúsított fiatalember perét tárgyalta. Nagy László, szatmármegyei magyar iparos az egyik szatmármegyei gyalogezredben teljesített katonai szolgálatot, azonban a szolgálat teljesítése előtt megszökött és ezért a kolozsvári hadbíróóság hat havi börtönbüntetésre ítélte. A hadbíróóság ítélete után a sziguranca, amely Nagy Lászlót a határon való sűrű átszökése miatt gyanuba vett, Bacaut je-

plakátok és vetített képek útján.

Sanielevici professzor javasolta, hogy készíttessenek speciális népszámlálási filmet, amelyben különösen a foglalkozási ág pontos megjelölésének fontosságára mutassanak rá.

Rövid vita után a bizottság elhatározta, hogy december 29-én fogják végérvényesen megrendezni a népszámlálást az ország területén. Hatiegan Emil javaslatára a bizottság elhatározta, hogy december 9. és 10-re összehívják az egész ország területén a népszámlálási ellenőröket, a népszámlálási műveletek végrehajtásának megbeszélése végett.

lölte ki Nagy állandó tartózkodási helyét, ahonnan nem tud oly könnyen a határon átszöködni.

Amint a vádirat mondja, Nagy László nem maradt meg Bacäuban, hanem onnan is megszökött és ismét tiltott uton átmulta Magyarországra. Néhány hónap múlva visszatért, ahol

Nagyváradon kémszolgálatokat teljesített a magyar államnak.

A hatóságok elől — írja a vádirat — visszaszökött, ugyancsak klandesztin uton. Magyarországra és ott tizenkét esztendő katonai szolgálatra kötelezte

„GALLIA“ R-T.

Francia-Román selyemgyár
Fiókküzet: Kolozsvár, Str. General Neculcea (Kornis-u.) 2
(Renner palota)

selymek

ruha, fehérnemű és kabátok részére.
Utolso divat szín és minőségekben, a

lyon- és párizsi

központunkból

Crepe de Chine-ek különböző minőségben
Crepe Mongol

Voile Georgette

Crepe Satin

Soie Lavalble mosóselyem stb. stb.

Ajándékképpen

adunk: egy üveg finom „LUBIN“ francia parfümöt minden vevőnknek, akik december hóban egy ruhára való selymet vásárolnak

Crepe de chine-ek 200 Lejtől kezdődőleg méterenként

Csak tiszta, valódi selyem árak.

Az ország legolcsób árain !!!

ven adnak elő.

Dr. Singer beszéde végén az állampolgárság megszerzésére szóló törvényes rendelkezéseket kritizálta és követelte, hogy a belügyminiszter a legközelebbi időn belül egy liberális szellemű törvényt alkosson és terjesszen be, amely lehetővé tegye a családok ezreinek a bizonytalanságból való megszabadítását.

magát. De innen is megszökött, a magyar katonai hatóságok két évi szabadságvesztésre ítélték, de még büntetésének megkezdése előtt visszajött Romániába. Itt a sziguranca letartóztatta. Nagyot a bukaresti szigurancahoz küldték, mint kémgyanust, ahonnan a nyomozások befejezése után Kolozsvárra szállították, ahol az ellene emelt büncselekményekért a hadbíróóság előtt kellett felelnie.

A hadbíróóság Scheleti ezredes elnökletével tárgyalta le az érdekes kémkedési pert. A vádat Arama őrnagy képviselte, míg Nagyot, akinek védője nem volt, hivatalból egy tüzérkapitány védte. Miután Craioveanu grefier felolvasta a terjedelmes vádiratot, Nagy László tetten meg vallomását. Kijelentette, hogy valóban katonaszökevénye volt a román hadseregnek, de ezt a büntetését le is töltötte. Azután Bacäuből Magyarországra szökött. Itt bevonult katonának, hogy állampolgárságot nyerjen. Mikor már katonaságának felét leszolgálta.

kötelezvényt akartak vele aláírni, hogy tizenkét évig maradjon a hadsereg kötelekében.

Ekkor onnan is megszökött. Elfogták és a debreceni haditörvényszék két évi börtönrre ítélte. Megszökött a börtönből és visszajött Romániába, ahol a sziguranca letartóztatta.

A bukaresti sziguranca — mandja Nagy — a legbrutálisabb eszközökkel vallatták. Annyira verték, hogy kénytelen volt egy nyilatkozatot aláírni, amelyben elismeri, hogy

Debrecenben egy Várad nevű kapitány megbízásából kémkedett Magyarországra javára. Olyan vallomásra kényszerítették rá, amelyben elismeri, hogy Nagyváradon egy Tibor nevű magyar szakaszvezetőt keresett.

aki magyar hadi titkokkal Romániába szökött. Ezt a vallomását — mondja — visszavonja, mert ezt Bukarestben csak kényszerűségből tette.

Arama őrnagy, a vád képviselője, beszédeben a vádlott szigorú elítélését kérte. Nagy hivatalból kirendelt védőjének beszéde után a hadbíróóság ítélethozatalra vonult vissza és rövid tanácskozás után hirdette ki verditjét. Nagyot többszörös tiltott határátlépés és kémkedési kísérlet vádjával a hadbíróóság egy évi fegyházra ítélte.

Nagy az ítélet ellen fellebbezéssel élt.

— Éjjeli fagy várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint a felhőzet fokozatos csökkenése és helyenkint éjjeli fagy várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben 5 fok Celsius.

Bucuresti—Bu
Uj Kelet tudósi
megszökött, szin
abba, hogy egy
várjanak és kap
gálatokért, an
amugyis kötelez
szer már annyit
hogy ma már a
szólván természe
nem is háborodu
sisrendszer tulka
nakelőtte, amiko
a román közéletn
az impériumvált
ismerkedtünk.

A nemzeti-pa
legfőbb program
korrupció elleni
beigazolódott, ho
nyult elég erősn
mélyéig begyö
szemben. Be kel
változhatatlanba
hogy azok, akik
ezzel a szellemm
nyosan, nagyon r

Már csak akkor
a baksisrendszer,
bé mindannyian a
gyunk ebben az é
formában jelentke
gen jelentette ki l
plénuma előtt, ho
szek garázdalkodi
bantani. Azóta Ma
Maguk a miniszte
minden egyes eset
üggek lavináját i
lyeknél vagy egy
rátja, vagy barát
vagy az ismerősé
valamiképpen kon

De vannak esete
igyekezett ellené
hogy nyilvánosság
gal kirobannak a
rakterisztikus eset

A krajoval

Mitu Andreescu
aki kőbányából é
lított vagonszáma
néhány héttel ez
nyomatott körleve
lekedésiügyi minisz
rium többi vezetői
szes vezetőisztvé
Stan Vidrighin v
körlevelet Andreesc
kódó három franci
kálja:

„A körlevélben f
telettel hozom Cha
Leverve urak tudor
ruli kiküldetésükbe
rációjánál folytat
„despuduchere“) el
megbizva.“

A vállalkozó a k
ég két vezetője: Jo
ők és főfelügyelő,
Dumitru Arghir
különböző panam
íméletlenebb hang
ak kiadását a köv
olja meg:

„Jonescu mérnök
edési alapján váll
és erkölcsi károka
vám, amely évtize
CFR-nek dolgozot
escu ur korrupci
eztében dezorganiz
és teljesen összeom
jesen tönkretettek
inden aktivitásoma
ni, hogy leleplezze
trecsuná mernökök
ajovai üzletvezetés
Dumitrescuro a k
Andrescu:

„53 éves vagyok, de egész életem alatt nem akadtam Dumitrescunál nagyobb gazemberre“

Egy krajovai vállalkozó megdöbentő röpirata két CFR inspektor sokmilliós panamájáról

Egy brutális támadás, amelynek elmaradt a visszhangja — A brosúra szerzőjét nem állították bíróság elé és a megtámadottak ellen sem indítottak eljárást

Bucuresti—Bukarest, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Már egészen megszoktuk, szinte beleéltük magunkat abba, hogy egyes köztisztviselők pénzt várjanak és kapjanak tőlünk olyan szolgálatokért, amelyeket véghezvinni amugyis kötelezve volnának. Ez a rendszer már annyira belénk idegződött, hogy ma már a baksis fogalmát ugyszólván természetesnek látjuk és már nem is háborodunk fel annyira a baksisrendszer tulkapásai ellen, mint annakelőtte, amikor a baksisrendszerrel, a román közéletnek ezzel a rákfénéjével az impériumváltozás első éveiben megismerkedtünk.

A nemzeti-parasztpárt az ellenzékben legfőbb programpontjának tekintette a korrupció elleni küzdelmet, de ma már beigazolódt, hogy ez a párt sem bizonyult elég erősnek ezzel a közélet legmélyéig begyökeredzett rákfénével szemben. Be kellett élnünk magunkat a változhatatlanba. És azt is látnunk kell, hogy azok, akik szembe mertek szállni ezzel a szellemmel, később egész bizonyosan, nagyon megbánták.

Már csak akkor figyelünk fel, amikor a baksisrendszer, amelynek többé-kevésbé mindannyian áldozatai és rabjai vagyunk ebben az országban, brutálisabb formában jelentkezik. Nem is olyan régen jelentette ki Madgearu a kamara plénuma előtt, hogy a vasutnál rablóférszek garázdálkodik, amelyet fel fog robbantani. Azóta Madgearu is elhalgatott. Maguk a miniszterek jöttek rá, hogy minden egyes eset feszegetése a gyanusügvek lavináját indíthatja meg, amelyeknél vagy egy rokon, vagy ennek barátja, vagy barátjának egy ismerőse, vagy az ismerősenek az ismerőse van valamiképpen kompromittálva.

De vannak esetek, amikor minden jóígyekezettel ellenére, hogy a „kis ügy“ ne, hogy nyilvánosságra kerüljön, valóság-gal kirobannak a panamák. Ilyen karakterisztikus eset a következő:

A krajovai vállalkozó körlevele

Mitu Andreescu krajovai vállalkozó, aki kőbányáiból éveken keresztül szállított vagonszámra kavicsot a vasutnak, néhány héttel ezelőtt nyolc oldalas nyomtatott körlevelet küldött szét a közkeletű miniszternek, a miniszterium többi vezetőinek, vaamin az összes vezetőtisztviselőknél, közöttük Stan Vidrighin vezérigazgatónak. A körlevelet Andreescu a CFR mellett működő három francia szakértőnek dedikálta:

„A körlevélben foglaltakat mely tisztellel hozom Charles Rist, Oboen és Leverre urak tudomására, akik rendkívüli kiküldetésükben a CFR adminisztrációjánál folytatandó tisztítómunka („despăduchere“) ellenőrzésével vannak megbízva.“

A vállalkozó a krajovai üzletvezető két vezetője: Jonescu M. Juon mérnök és főfelügyelő, valamint Dumitrescu Dumitru Arghir mérnök és felügyelő különböző panamáit leplezi le a legteljesebben hangnemből. Röpiratának kiadását a következőképpen indokolja meg:

„Jonescu mérnök törvénytelen intézkedései alapján vállalatom nagy anyagi és erkölcsi károkat szenvedett. Kőbányám, amely évtizedeken át kizárólag CFR-nek dolgozott és szállított, Jonescu ur korrupciós magatartása következtében dezorganizálódott és vállalatom teljesen összeomlott. Ezek az urak minden tevékenységem ellen és ezért minden aktivitásomat arra fogom szentelni, hogy leleplezzem a Jonescu és Dumitrescu mérnökök vezetésével álló krajovai üzletvezetésén történő panamákat.“

Dumitrescunál a következőket állítja Andreescu:

„Ötvenhárom éves vagyok; tizenkét éves közéleti és husz éves kereskedői működésem eskürem emelt kézzel és a legtisztább lelkiismerettel kell kijelentennem, hogy

egész multam alatt nem akadtam össze Dumitrescunál nagyobb gazemberrel és minden skrupulus nélküli beestelemmel.

Ha kénytelen voltam beszüntetni a CFR-nek a szállításokat, az csak azért történt, mert ennek a szélhámosnak a vezetése alatt álló felügyelőség arra kényszerített, hogy munkám gyümölcsét teljes egészében adjam át neki. Ugyanekkor az államot is ilyen mértékben lopta meg.

Dumitrescu bünlístája

Visszaéléseire vonatkozólag írott dokumentumok állnak rendelkezésemre és bizonyítani tudom, hogy

nincs a szélhámosnagnak az a módja, amelyet ez a Dumitrescu ne használált volna ki arra, hogy a maga javára megkárosítsa az államot.

a) Fizetési listákat hamisított és nem létező tisztviselők nevében vett fel pénzeket.

b) Nem volt és nincs olyan vállalkozó,

akit a vasutal összeköttetésben Dumitrescu ne zsarolt volna meg. Felsorolom Mazuti, Landmann, Heschia, Amada stb. neveket.

c) Bebizonyítható, hogy alantas tisztviselőitől ajándékokat, szárnyast, malacokat, gyümölcsöt zsarolt állandóan és a vasut rendelkezésére álló anyagokból traverzeket, tüzfát, stb. áruba bocsátott.

d) Szegényen kezdte és ma hatalmas vagyona van.

Valóságos palotát épített magának. Hogy összelopott vagyonaát igazolhassa, azt a hirt kolportálja, hogy sokat nyer a börzén.

Andreescu felsorolja azoknak a névsorát, akik Dumitrescu visszaéléseiről tanuskodhatnak.

Követelem . . .

A Dumitrescuval kapcsolatos vádjait Mitu Andreescu a következő mondattal fejezi be:

„Követelem, hogy vagy a két inspektor ellen indítsanak eljárást, vagy pedig pereljenek be engem rágalmozásért.

de nem akarom, hogy Dumitrescu és Jonescu panamáit a feledésbe merüljenek . . .“

Jonescunól, a főellenőrrel tanukra hivatkozva mondja el, hogy mindennap részegen jött be hivataába.

Havonta egy sárka borítékban 30 ezer lej kellett átadjak neki, hogy ajánlatunkat elfogadják.

Amikor az üzletek rosszabbra fordultak és nem tudta a baksist idejében kézbesíteni, Jonescu azonnal megszakitott minden összköttetést a céggel és saját rezsijében kezdett kavicsot termelni a CFR-nek. Andreescu dokumentumokat hoz fel annak bizonyítására, hogy Jonescu ezzel milyen összegekkel károsította meg az államot és milyen silány anyagot szállított. A különböző vasutállomások kertészeteihez érkezett anyagokat Jonescu magához szállíttatta és saját céljaira használta fel. Házában mindig három-négy vasutas végeztet szolgálatot, sőt egyidőben a vasutépítési munkálatok céljaira kiküldött katonákat is felhasználta. Egyszer bizonyos szállítmányra ajánlatot kellett tenni és Jonescu azokat, akik olcsóbb ajánlatot tettek, felszólította, hogy ne rontsák az árakat és vonják vissza ajánlatukat, majd más uton kártalanítani fogja őket.

Andreescu jegyzőkönyvekre, jelentésekre, vizsgálatokra, tanukra hivatkozik és valósággal könyörög, hogy a CFR vezetői indítsanak vizsgálatot. Constantin Chiriacchoz, a legfelsőbb számvevőszéki tanácsoshoz fordul könyörögve, hogy lépjen közbe és büntesse meg a szélhámosokat, (akikről egyébként elismeri, hogy azelőtt jóbarátai voltak.)

Stan Vidrighinnek konfliktusa van . . .

Hogy történt-e valami a körlevél alapján, hogy megindult-e a vizsgálat Dumitrescu és Jonescu ellen, nem tudjuk, csupán annyit sikerült megtudnunk, hogy Stan Vidrighin vezérigazgató súlyos konfliktusba került egyik igazgatójával, aki védelmére kelt a két krajovai mérnöknek.

Hátszegi Ernő

Két és egynegyedmillióra emelkedett Angliában a munkanélküliek száma

A lordok házában ismét leszavazták az angol munkáskormányt — Számos interpelláció hangzott el az angol alsóházban az orosz dumping ellen

London, december 3. Az alsóház mai ülésén számos interpelláció hangzott el a szovjet-dumping ügyében. Graham kereskedelmi miniszter az interpellációkra adott válaszában azt hangoztatta, hogy a kormány kitart eddigi kereskedelempolitikájával szemben és szó sem lehet behozatali tilalom elrendeléséről. A viszonyválaszok során konzervatív részről az oroszok elleni esek és lengyel védekezés példái sorolták fel, mire a kereskedelmi minisz-

ter azt a választ adta, hogy nem sikerült őt meggyőzniük afelel, hogy a két említett ország intézkedései az orosz behozatal ellen irányulnának.

A lordok házában lord Haylsham konzervatív párti sajnálkozását fejezte ki afelel, hogy a kormány nem reagált a dominiumok által felvetett gazdasági kooperáció térvére és ezzel elmulasztotta a kínálkozó alkalmat a gazdasági kapcsolatok megerősítésére.

Éppen ezért bizalmatlansági indítványt is terjesztett elő. Passfield lord gyarmatiügyi miniszter válasza után a felsőház 74 szavazattal 10 ellenében elfogadta a bizalmatlansági indítványt. A kormány leszavazásának nem lesz politikai következménye.

London, december 3. A munkanélküliek száma 2 millió 266 ezer 438. Egymillió egyezerkettővel több mint egy évvel ezelőtt.

Moszkvában újabb rostálási akciót kezdtek a tisztviselők között

Az ateisták az idén is akcióba lépnek a karácsony megünneplése ellen — A moszkvai ipari per fővádlottjának öccse szerint bátyja sohasem foglalkozott politikával

London, december 3. A British United Press moszkvai jelentése szerint a szovjet új rostálási akciót kezdett. Ezuttal Moszkvában a központi népbiztonság 163 tisztviselőjét bocsátották el állásából. Ezenkívül valamennyit perbe fogták hazaárulás miatt.

Moszkvai jelentés szerint az ateisták szövetsége ebben az évben is nagyszabású előkészületeket tesz a karácsony megünneplésének megakadályozására. A nagyobb orosz városokban a napokban már megkezdődnek a vallásellenes tüntető felvonulások és tüntetések. A szövetség újra a lakosság emlékeztetésére igyekszik idézni a fenyőfa-kivágási tilalmat, melynek megszegése és karácsonyfák kivágása 6—10 hónapi súlyos börtönbüntetést vonhat maga után.

Párizs, december 3. A Matin munkatársa beszélgetést folytatott a moszkvai ipari per fővádlottjának, Ramsinnak fi-nyével, aki ennek során elmondotta, hogy testvére a francia fővárosban ki-

zárólag üzleti ügyekkel foglalkozott s a politika annál kevésbé érdekeltette, mert ő maga is tudta, hogy a cseka titkos ügynökei állandóan figyelik párizsi tevékenységét.

A lapok a moszkvai perrel kapcsolatban azt hangoztatják, hogy a francia nemzetet ért sérelmek miatt napról-napra lehetlenebbé válik a szovjettel a diplomáciai viszony fenntartása, ami pedig valószinüleg nagyobb érdeke lehet az oroszoknak, mint Franciaország-nak.

Párizs, december 3. A kamara mai ülésében Beron kommunista képviselő megvádlolta a kormányt a szovjetellenes háboru térvével, támadta francia tábornokoknak a csehszlovák hadseregbe történt detasálása miatt és tiltakozott a határmenti erődítések építése során elrendelt kisajátítások ellen. Maginot hadügyminiszter hangoztatta a keleti határvidék megerősítésének szükségességét.

Berlin, december 3. Chemnitzben a negyven órás munkahét bevezetése miatt a közuti villamos alkalmazottai sztrájkba léptek és a kommunista alkalmazottak zavargásokat inszenáltak. A sztrájkolók a közuti sineken barrikádokat emeltek és hatalmas kövekkel bevették a kocsik ablakait s több dolgozó kocsi vezetőt és kalauzt összeverték. A rendőrség számos letartóztatást eszközölt. A harcok sebesültjeit kórházba szállították. Az esti órákban teljesen be kellett szüntetni a villamosközlekedést, mert az utasok és alkalmazottak épségét féltették a rendbontók újabb akcióitól.

— Újabb földlökéseket észleltek Dél-Olaszországban. Rómából jelentik: Dél-Olaszországban Taranto környékén hatodik erősségi fokozatu földlökéseket észleltek. Károkról még nem érkeztek jelentések. Szakértők szerint a tarantói földrengés összefüggésben van a legutóbbi albániai földmozgással.

A jó tündér

— Molnár Ferenc legújabb vígjátékának bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban —

A „Jó tündér“ az első felvonásban költészetnek indul, a másodikban burleszk lesz belőle, hogy végre a harmadik felvonásban misztériummá, még pedig groteszk misztériummá változzék át. Molnár Ferenc a „Jó tündér“-rel valahogyan úgy járt, mint a negyvenéves vénkisasszony, aki későn banja meg az erőnyeit.

Mint ragyogó színpadművész, aki könnyed, finom szatirját mindig ügyes ötletekben tudta feloldani: Molnár Ferenc állandóan sikerrel zárta le évvégi működési mérlegét.

Ebben az évben végre ő is megérkezett a passzívák korszakához, amiben nagy része van annak, hogy a „Jó tündér“ című, állítólagos vígjátékával „magasabb“ irodalmi szempontnak akart hódolni. Holott a lyra nem illik Molnár Ferenc cinikus és főleg mély-ségiszonyban szenvedő irodalmi természetéhez.

Késői nosztalgiaja kudarcot hozott a számára. És ez a kudarc annál is inkább fájdalmas lehet, mert se a közönség, se a kritikus nem értette meg, hogy tulajdonképpen mit akart a „Jó tündér“-rel? A boldogság jassz-stílusba kényszerített nemtőjét akarta-e színpadra hozni, vagy pedig annak a nézetének akart kifejezést adni, hogy a tündérek se jobbak, mint az emberek? Erre a kérdésre a vígjáték se az elején, se a közepén, se a végén nem ad világos feleletet.

Ellenben megállapíthatjuk, hogy dialógusai sok helyen elnyulnak, nem is nagyon szellemesek; a darab vonatottá lesz, mielőtt lendültre kapna. Ennek ellenére van egy-két tipikus molnári figura a darabban, mint a Sporn doktoré, aki a maga félszességében és következetes korlátosságában tragikomikus hatást tett reánk.

Az előadás viszonylag jó volt. Már amennyire a darab szövege lehetővé tette. Komár Juliska vonzó bája, ösztönös talentuma, kedves közvetlensége ezúttal is magával ragadta a közönséget. Forgács Sándor Sporn dr. alakját a vígjátéki emberábrázolás legnevesebb és legfinomabb eszközeivel rögzítette képzeletünkbe. Tóth Elek, mint mindig, ezúttal is kivételes művésztének erejével igyekezett valószínűvé tenni a molnári elképzelés valószínűsítésen tröszt-fejedelmét. Tompa Béla az élettelen pincér-figurát minden tehetőségével relizálni igyekezett. Kaszab Anna mint komika mutatkozott be tegnap este s mint ilyen is kiválóan bizonyult, bár a szerep mégse illett hősnői egyéniségéhez. Nyerges Ferenc az államtitkár szerepében egészen elfogadható volt. Azonban még sok tréningre van szüksége, hogy kissé fél-szeg mozgását levetkőzze. (s. l.)

A leszerelést előkészítő bizottság elvetette azt az indítványt, hogy a jövő évre hívják össze az általános leszerelési konferenciát

Genf, december 3. A leszerelés előkészítő bizottság ülésén elutasították azt a német javaslatot, hogy a bizottság tűzze ki jövő év november másodikára az általános leszerelési konferencia kezdeti időpontját. A javaslat mellett csak az orosz, olasz, bolgár és német delegátusok foglaltak állást. Elfogadásra került a bizottságban az az indítványt, hogy a januárban összeülő népszövetségi tanácsülésnek javasolják, hogy állapítsa meg a végleges leszerelési konferencia összehívásának dátumát. E határozathozatalnál a török, bolgár, orosz, olasz és német delegátusok tartózkodtak a szavazásban való részvételtől.

Hirdessen az Uj Keletben

Hoover szerint az Egyesült Államok megrázkódtatás nélkül fognak elérkezni a gazdasági válság végéhez

Beszűntetik ideiglenesen a bevándorlást — Oroszországból tilos a bevándorlás Amerikába

Washington, december 3. Hoover elnök a törvényhozás új ülészakának megnyitásán mondott beszédében foglalkozott a világgazdasági krízissel s annak a reményének adott kifejezést, hogy az Egyesült Államok megrázkódtatás nélkül érik el a válság végét. Hangoztatta a bevándorlás ideiglenes teljes betiltásának szükségességét és kívánatosnak mondotta, hogy a parlament a munkanélküliség enyhítésére közmunkákra 600 millió dollárt szavazzon meg, amelyet egy félévben belül lehet majd felhasználni. Hoover sikrá szállott a válságha jutott mezőgazda-

ság megsegítése érdekében is. Washington, december 3. A Capitolium előtt nemrég lefolyt nagyarányú kommunista tüntetés következményeként törvényjavaslatot készülnék terjeszteni a kamara elé, hogy azonnal és teljesen beszüntessék az Oroszországból történő bevándorlást.

London, december 3. A Times washingtoni távirata szerint az amerikai szenátorok körében mozgalom indult meg abban az irányban, hogy az amerikai törvényhozás egy évvel halassza el a hágai állandó bíróság statutumaihoz csatlakozás ratifikációs vitáját.

December 1-től kezdve vissza kell fizessék a szeszadóhitelt

A pénzügyigazgatóságra ma érdekes rendelet érkezett. A rendeletben, melynek kivonatát alább közöljük, a pénzügyminisztérium a szeszgyárak szeszadóhitelének visszafizetésére vonatkozólag, a következőképpen intézkedett:

Ez év december 1-ig a szeszadóhitel 20 százaléka fizetendő, vagyis mindazon hitel 20 százaléka, amelyet az illető gyár december 1-ig igénybe vett. A fennmaradó 80 százalék, amelyben bennfoglaltatnak a december 1. után esedékes szeszadóhitel is, két év alatt fizetendő meg, 9 százalékos évi kamattal, a következőképpen: 20 százalék 1931 június 1-én, 20 százalék 1931 december 1-én, 20 százalék 1932

június 1-én és 20 százalék 1932 december 1-én.

A 9 százalékos kamattal minden részlet után külön számítandó, 1932 december 1-től kezdődőleg. Kilenc százalékos kamattal alkalmazandó azon összegeknél is, amelyek a fenti határidőn túl esetleg kifizetetlenül maradnának.

1930 december 1-től kezdődőleg a gyárból kivitt minden szeszmenyiség után az illetékek előre fizetendők.

Az esetben, ha a szeszgyárak december 1-én az elős részletet nem fizetnék meg, úgy az esedékes követeléseket a pénzügyminisztérium az illető szeszgyárnak a Szeszszindikátusnál levő követeléseiből fogja fedezni.

Phönix Életbiztosító Társaság

Alapítva 1882. évben.

TELJESEN BEFIZETETT ALAPTŐKE 4.000.000 OSZTR.-SILLING
Engedélyezve Romániában 1929 január 14.-én, közzétéve a Mon. Of. 13 s ámban 1920 január 16.-án. Alapszabályok közölve Mon. Of. 45-929. Bejegyezve az ilfovi törvsz. 1929 jan. 21.-én a 6. sz. cégjegyzékbe

Központi vezérigazgatóság: WIEN

Romániai igazgatóság: București, Bulev. Elisabeta No. 16.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: Cluj, Str. Nicolae Iorga 16.

Bukovinai és besszarabiai vezérképvislet: CERNĂUȚI, Str. Reg. Ferdinand 1.

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „PHÖNIX“ kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodájával, a Makkabi Világszövetséggel, a Mizrahi több országos szervezetével, a WIZO Zsidó Nők Világszövetségével és még több nagy zsidó testülettel

Vezérügynökségek: Arad, Braşov, Bucureşti, Cluj, Cernăuţi, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmăr, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

Gyermek, járadék és nyugdíjbiztosítás: Legmodernbb kombinációk és méltányos díjtelek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjaitól adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

„Steaua Romaniei“

Román Biztosító Társaság (a Phönix koncernjében)

Bucureşti, Bulev. Elisabeta 10 sz.

Erdélyrészi főigazgatóság: Braşov, Kapu-utca 65 szám.

Tűz, tőrvég- és betörés-, jég-, balcsét-, szavatossági, autómobil-, géptörés-, szállítmány-élet- és népbiztosítás.

Előnyös díjtelek, modern feltételek. Képviseletek az egész országban

„Szabadalmi törvény“

A román megjelenik magyar nyelven december folyamán Mellékletei: 1 kérvény, 1 meghatalmazási, 1 szabadalmi rajz és 1 szabadalmi leírás minta, valamint a „Prioritásra“ (elsőbbség) vonatkozó nemzetközi egyezmény. Ara 50 lej, előzetes rendelkezésnél 40 lej

VASS A. szabadalmi ügyvivő
Cluj, Str. Gen. Dragalina 122

Kivégezték a csehszlovák csendőrszázados gyilkosát

A gyilkos utolsó szavai

Prága, december 3. A znaimi törvényszék fogházudvarán tegnap végezték ki Ellinger Ferencet, aki — mint az Uj Kelet annakidején közölte — meggyilkolta Florian Klement csendőrszázadost és feleségét Zeletnicében. A gyilkos meg akarta ölni még Florian Milosz nevű hat éves kisfiát is, aki csak annak köszönhetette életben maradását, hogy elfutott.

A gyilkos elfogatása után azt mondta, hogy Florian azért gyilkolta meg, hogy csendőruniformisra tegyen szert, az asszonyt pedig azért, hogy a gyilkosságának ne legyen tanúja.

Az elmúlt februárban a znaimi esküdtek kétéltali halálra ítélték a gyilkost, aki kegyelemért folyamodott Masaryk elnökhöz. A gyilkos rovtó multjára való tekintettel azonban nem lehetett megkegyelmezni. Tegnapelőtt táviratilag hívták meg Broumarszki prágai hóhér Znaimba. A gyilkossal a reggeli órákban közölték, hogy kegyelmi kérvényét elutasították és készülnön a halálra. Együttal megkérdezték tőle, hogy kíván-e valami enni-valót.

Az elítélt kijelentette, hogy cigarettázni akar. Később papot kért, akinek társaságában töltötte az éjszakát álmatlanul, imák között.

Reggel 7 óra 4 perckor a fogház-igazgató jelt adott, mire kilépett az udvarba vezető ajtón a kapucinusbarát egy káplánnal és utána több fogház-őr kíséretében Ellinger.

Az udvaron egy egész csendőrszázad állt fel. Ellinger nyugodtan viselkedett, lehajtott fővel ment a bitófa felé. A gyilkos utolsó szava ez volt: „Kérem, bocsássanak meg nekem mindnyájan és bocsássanak meg nekem az Isten“.

Vasárnap avatja fel a Haggibbor új helyiségeit

A Haggibbor Sportegyesület, amely a folyó évben ünnepi fennállásának 10 éves jubileumát, fejlődésének újabb határkövéhez érkezett. Hosszas fáradozás után sikerült megteremtetni a Haggibbor új otthonát, a Király uccsa 23. szám alatti házban.

Az Egyesület folyó hó 4-én, csütörtökön este 9 órakor tartandó klub-vasárnapján avatja fel új helyiségeit, mely vasárnapra a klub összes tagjai és hívei uton is meghívotnak.

Vasárnap, folyó hó 7-én táncos teendő után vezet be a Haggibbornak új klub helyiségében tervbe volt rendezvényeit. Minden remény meg van ahhoz, hogy Kolozsvár legnagyobb sportegyesülete új otthonában fokozottabb mértékben fogja teljesíthetni hivatását és a szorosán vett sporttevékenységén kívül az egyesületi tagjait társadalmi uton is művelni lesz képes.

Hotel Luvru

Bucureşti, Strada Carol No. 4.
(a központi postával szemben.)

Szép világos szobák 100 lejtől feljebb. Fürdő rendelkezésre. Hónapos szobák nagyon olcsó árban. Utazó urak kedvezményben részesülnek.

HI

Uj Kelet az éjszakai színpadon...
Közönség...
Művészek...
Színház...
Közönség...
Művészek...
Színház...

Megállott a...
böl jelentik: A...
lott. A Marne és...
ról érkezett hire...
zonyosra veszik...
esészek nem lép...
delem Párizs fel...
koltatásokra nin...
ség ma is nagy t...
gasan hőmpölyg...
terlitz-hidnál a...
zavók feje az a...
alatt még kilátsz...

Budapest...
Hermann. Buda...
Groedel Herman...
iparos tegnap B...
rában meghalt...
ke volt a Groede...
mely Kelet-Euró...
legtekintélyesebb...
A cégnek Lengye...
kiában, Romániá...
és Jugoszláviába...
nak.

A Cunard L...
épített. London...
Line 70 ezer ton...
épített, melynek...
belső ötmillió fo...
nal megkezdik.

Nyugodt al...
egészség legjobb...
nek fenntartásáh...
hez járul hozzá...
nára Ovomaltine

Téli vihar...
partvidéken. Lon...
nyol és francia A...
ken még tartana...
helyen hófúvások...
földi és tengeri

A kolozsvári...
Nagyszabásúnak...
deznek a sómérok...
kolozsvári gúdn...
pat, mely közel...
alatt a kolozsvári...
ian szimpátiáját...
egy méreteiben...
megrendezésén f...
rozása óta készü...
mozgalom eszméi...
tése, nívós produ...
vezetés szórakozá...
azoknak, akik az...
sómérek elvárják...
juk, ki mozgalmu...
őket ezen az este...
bekötte lesz a R...
A meghívókat me...

Száz évet m...
meg az amerikai...
apostola. London...
washingtoni jele...
amerikai Silver...
ladó korban meg...
amerikai munkás...
tola, aki több...
minden nagyobb...
kot irányított...
dorló volt. Férj...
riajrányban ve...
től kezdve éle...
amerikai munka...
telte.

Báli ruhájáb...
ven lőtte magát...
lönös módon köv...
ma egy fiatal ze...
Svirtuny Vanda...
gü leány 2 évvel...
vániából Prágába...
A leány a zene...
nagy jövőt jósl...
tekben azonban...
vett rajta erőt s...
vesztette önbiz...
hogy nővérenek...
gi támogatást ké...
delután, amint n...
rosba mentek, p...
zongorához és a...
ból játszott. Mí...
leányt világošké...
holtan találta a...
állapították, Sv...
nak revolverével...
fiatal leány bucs...
melyben öreg sz...

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelet es kamasagi raldóság napilapja
 Szerkesztő: Dr. Marton Erőd
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc
 Budapesti szerkesztőség:
 Mátyásfi Erőd, Hotel Imperial
 Hatalmas szellemi anyagot csak a forrás megjelölésével engedjük meg

Megállott a Szajna áradása. Párizsból jelentik: A Szajna áradása megállott. A Marne és a Szajna felső folyásáról érkezett hírek szerint most már bizonyossá veszik, hogy ha újabb nagy esőzések nem lépnek fel, az árvízveszedelem Párizs felől elhunyt. Újabb kilakoltatásokra nincsen szükség. A közönség ma is nagy tömegekben nézte a magasan hömpölygő hullámokat. Az Austerlitz-hídnál a pillérekre faragott kövzavok feje az áremelkedés egész ideje alatt még kilátszott az áradásból.

Budapesten meghalt báró Groedel Hermann. Budapestről jelentik: Báró Groedel Hermann nagybirtokos és nagy iparos tegnap Budapesten 74 éves korában meghalt. Az elhunyt szeniorfőnök volt a Groedel Testvérek-cégnél, amely Kelet-Európa egyik legrégibb és legtekintélyesebb fatermelő vállalata. A cégnek Lengyelországban, Csehszlovákiában, Romániában, Magyarországon és Jugoszláviában kiterjedt üzemei vannak.

A Cunard Line új óceánjáró gőzöst épített. Londonból jelentik: A Cunard Line 70 ezer tonnás óceánjáró gőzöst épített, melynek építési költsége körülbelül ötmillió font lesz. Az építést azonnal megkezdik.

Nyugodt alvás. Friss ébredés az egészség legjobb kifejezője. Egészségének fenntartásához idegeinek erősítéséhez járul hozzá, ha reggelre, uzsonnára Ovomaltine-t használ.

Téli viharok a spanyol és francia partvidéken. Londonból jelentik: A spanyol és francia Atlanti óceáni partvidéken még tartanak a téli viharok. Több helyen hófúvások akadályozták a száraz földi és tengeri közlekedést.

A kolozsvári sómérok műsoros estje Nagyszabásúnak ígérkező ünnepélyt rendeznek a sómérok december hó 13-án. A kolozsvári gdud „Hechaluca” sómérecsapat, mely közel 10 éves munkássága alatt a kolozsvári zsidó közönség osztályon szimpátiáját megszerezte magának, egy méreteiben nagy és nívós előadás megrendezésén fáradozik. A gdud táborozása óta készül erre az estre, mely a mozgalom eszmei feladatainak ismertetése, nívós produkciókon kívül bő és élvezetes szórakozást fog nyújtani mind azoknak, akik az előadásra eljönnek. A sómérek elvárják, hogy minden barátjuk, ki meglátogatja a partolját, felkeresse őket ezen az estélyen, mely táncos egybekövte lesz a KAC klubhelyiségében. A meghívókat most küldik szét.

Száz évet meghaladó korban halt meg az amerikai munkásmozgalom női apostola. Londonból jelentik: A Times washingtoni jelentése közli, hogy az amerikai Silveringben száz évet meghaladó korban meghalt Mary Johnes, az amerikai munkásmozgalom lelkes apostola, aki több, mint hat évtizeden át minden nagyobb arányú amerikai sztrájkot irányított. A matróna ir bevándorló volt. Férjét és gyermekeit maláriajárványban veszítette el s ettől az időtől kezdve életét és munkásságát az amerikai munkásmozgalomnak szentelte.

Báli ruhájában, a zongora előtt szíven lötte magát. Prágából jelentik: Külföldi módon követelt el öngyilkosságot ma egy fiatal zeneakadémiai növendék. Svirtunyn Vanda 23 éves feltűnő szépségű leány 2 évvel ezelőtt költözött Litvániából Prágába, ott lakó nővéréhez. A leány a zeneakadémia tanult, ahol nagy jövőt jósoltak neki. Az elmúlt hetekben azonban hírtelen buskomorságot veit rajta erőt s kijelentette, hogy elvesztette önbizalmát és az is bántja, hogy nővérének, illetve sógorának anyagi támogatást kell elfogadnia. Tegnap délután, amint nővére és sógora a városba mentek, pajkos jökevényvel ült a zongorához és a Messinai menyasszonyból játszott. Mire nővére visszaérkezett, a leányt világosekék selyem báli ruhájában holtan találta a zongoránál. Amint megállapították, Svirtunyn Vanda sógorának revolverével szíven lötte magát. A fiatal leány bűnszülelet hagyott hátra, melyben öreg szüleitől kér bocsánatot.

A német birodalmi tanács izgalmas ülése

Ma Brüning tart beszédet

Berlin, december 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A birodalmi tanács mai ülése rendkívül izgalmasnak ígérkezett. A hatóságok a legmesszebbmenő óvatossági intézkedéseket fogantatosították. A parlament épületét kordon vonták körül. Az utcákban a forgalom szünetelt, a tüntető tömegek bejárták a főutakat. Rendbontások nem történtek. A birodalmi tanács ülésén Dietrich pénzügyi kancellár terjesztette be viharos jelenetek között az 1931-es költségvetést. Dietrich hatalmas pénzügyi exorzéját heves fel-

kiáltások és viták szakították félbe. Az ülésen a várt inzultusok elmaradtak. A beérkezett bizalmatlansági indítványokat és a szükség törvény felfüggesztéséről szóló indítvány tárgyalását Loebe elnök a holnapi ülésre halasztotta. A holnapi ülésen valószínűleg folytatódik a viharok, mert Brüning birodalmi kancellár tart nagy beszédet, amit az összes pártok részéről általános érdeklődés előz meg. A karhatalom állandó permanenciában várja az ellentétek esetleges kirobbanását.

Tordáról, Désről, Nagyenyedről, Bánffy-hunyadról tömegesen rendelik a Csodabár jegyeit

Nemesak a kolozsvári közönséget hozta lázba a Csodabár előkészületeinek híre. A szomszédos városokba is eljutott a hír, hogy valami egészen rendkívüli színházi esemény készül Kolozsváron. A régi görög időkben gyalog ömlött az ország népessége a nagy színházi játékok idején Athénbe, most az autókat és autobuszokat mozgósították a vidéki városokban, hogy a Csodabár előadásaira beszállítsák a kíváncsiakat. A színházi elővételi pénztárban (Ellenzék könyvkereskedés) szakadatlanul eseng az interurbán-telefon, mindenki jegyet akar a Csodabár első előadásaira. A kíváncságokat most már csak részben tudja kielégíteni a pénztár, mert

az első előadások jegyeinek tekintélyes része máris elfogyott, úgy, hogy már a hétfői és keddi előadások jegyeinek árusítását is megkezdte a pénztár.

A színház nyugodt lélekkel, utólagos csófolattól nem félve, jelenti, hogy a Csodabár előadásain bő ellenszolgálatást fog kapni pénzért a közönség. Hasonlóan gazdag, színes, mulatságos, fényes látványosság nem volt még Kolozsváron. Magának a színháznak külső képe is egészen rendkívüli lesz. Már az uccán harsogni fog a bármuzsika, ragyogni fognak a szí-

nes lámpáscskák ezrei. Az előesernokban a világvárosi nagy mulatóhelyek hangulata fogadja a nézőt. A nézőtér képe is tökéletesen megváltozik. Az előadás lent a nézőtérben folyik, de a színpadot s a színház legutolsó zugát is igénybe veszi.

Aki még nem látott világvárosi előkelő mulatóhelyet, most megkapja azt Kolozsváron, minden tartozékával együtt. Aki pedig járt a külföldi nagy mulatóiban, megállapíthatja, hogy az összehasonlításban nem marad alul a kolozsvári Magyar Színház Csodabárja.

A legszenzációsabb színházi attrakció lesz a kolozsvári Csodabár, amelyben nagyszerű mese, pezsgő bármuzsika, ragyogó varietészámok s a színház egész operett és drámai személyzete fellép. A legújabb divat minden káprázatos újdonságra felvonul. Horváth Árpád, a rendező, ebben a darabban megmutatja, hogy nemesak a klasszikus rendezésnek a mestere, de a legmodernebb feladatokat is tökéletesen oldja meg.

A színház Mikulás-napi ajándéka a Csodabár, a hála megnyilatkozása azért a támogatásért, amellyel a közönség az igazgatóság törekvéseit honorálja.

Konfliktus a kolozsvári árutőzsde és a kereskedelmi kormány között. A kolozsvári árutőzsdéhez a napokban átirat érkezett a kereskedelmi minisztériumtól amelyben a tőzsde kormánybiztosának, Radesiu Joannak honoráriumát az eddigi 3000 lej helyett havi 10.000 lejb állapítja meg. A tőzsde válaszmánya a hét folyamán ebben a tárgyban rendkívüli közgyűlést hív egybe, amikor tiltakozni fog a miniszteri leirat ellen s ha ennek nem lenne fogantatja, lemond az egész tőzsdeválasztmány.

Anacot pasztilla szopogatásával fertőtlenítsa a száj és garatüreget. Anacot pasztilla megvédí fertőzőes bántalmaktól. Egy fiola ára 37 lej.

MEG NEM ALAKULT MEG AZ OSZTRÁK KORMÁNY. Bécsből jelentik: A kormány megalakulásáról szóló hírek még koraiak. Egyes körökben még egyre tartja magát az a hír, hogy Gúrtler gráci egyetemi tanár fog hivatalnok-kormányt alakítani.

A KOLOZSVÁRI RENDŐRSÉG HIREI. Maria Tunca monostori munkás asszonyt ma hajnalban felakasztva találták lakásán. A szerencsétlen nő hónapok óta munkanélkül volt és a nyomortól való félelmében követte el öngyilkosságát. — Ma éjjel az állomás harmadosztályú várótermében a rendőrnek feltűnt egy rongyokba öltözött parasztember, aki különösen viselkedett, majd ordítani kezdett. A rendőr bekísérte az őrszobába, ahol kiderült, hogy Rus László örült, aki az elmegyógyintézetből szökött meg. — R. Helén Forduló uca 13. szám alatt lakó magánzónó feljelentést tett a rendőrségen H. Simi ellen, aki 3000 lejes karkötőraját ellopta.

NAPRÓL-NAPRA

Maurice Chevalier, aki egyik legnagyobb Music Hallban egy héten át vendégszerepel, megérkezett Londonba. A világhírű francia színész tiszteletre ezekre menő tömegben várták a Viktória-pályaudvaron Chevalier vonatának érkezését. Még nagyobb aszszonygyülekezet várta szállodájába a Wintergarden színház bejáratánál. A lapok a fogadtatásról írott cikkeikben megírták, hogy Chevalier csak rendőri különítmény fedezete alatt tudott a pályaudvarról a szállodába jutni. Este megjelent a nők kedvence egyik színház páholyában s a közönség tulnyomó része nem az előadást figyelte, hanem a páholyban ülő Chevaliert.

Hollywoodi jelentés szerint Charlie Chaplin most készítenő filmjéhez szerződtette Wally Albright hat éves kisfiút, aki szerinte ép olyan tehetséges, mint Jackie Coogan volt. Amerikában nagy érdeklődéssel várják az új gyermeksztar debütjét.

Pekingi hírek szerint Kiang-Szi tartományban véres harc folyt ötszáz kínai rabló és a nankingi kormány csapatai között. Az ütközetnek negyven halottja van. A rablók röviddel elérték egy angol és amerikai misszionáriust elraboltak s a sorkatonaság a két lelkészt igyekezett a banda kezei közül kiszabadítani.

Pekingi jelentések szerint a nankingi kormány csapatai és a délkinai kommunista bandák között véres ütközetek folynak azon amerikai misszionáriusok kiszabadításáért, akiket a kommunisták másfél hónappal ezelőtt fogtak el. A tusok egyikének két hét előtti levele eljutott a nankingi csapatok táborába. Ebben közölte egyik misszionárius, hogy társai és ő maga is sokat szenvednek az éhségtől. Öreik állandóan megölésel fenyegetik őket, ha a magas váltásádjí nem érkezik meg. A Daily Telegraph szerint az újabb összezapások folyamán a kommunisták ötven, a délkinai kormány csapatai csaknem kétszáz embert vesztettek halottakban.

Az angol szücsök prémszövetkezetének alakuló ülésén tiltakoztak az orosz behozatal ellen. Az elhangzott beszédekben izgatott hangon tárgyalták azt a tényt, hogy a szovjet az utóbbi hónapokban több millió darab kikészített szőrmét rendkívül olcsó árakon dobott az angol piacra. Az orosz akció végveszedelemmel fenyegeti az angol szücsipart s ezért a kormánynak a legenergikusabban kell közbelépnie.

Liverpoolban katolikus-ellenes tüntetések voltak, melyeknek során kétszáz főnyi tömeg beverte az érseknek ablakait és az érseknek a székesegyházba vonulását megakadályozta. A kivonult karhatalom számos letartóztatást eszközölt.

A leányával viszonyt folytató igazgató másodsor került bíróság elé. Potsdamból jelentik: Frensel igazgató bünygyét most tárgyalja másodsor a bíróság. Mint ismeretes, Frensel azzal vádolják, hogy leányával hosszabb ideig viszonyt folytatott. Az ügyesség e miatt vértértőzés címén emelt vádat Frense ellen. Az ügyész a tárgyaláson indítványozza, hogy a vádolt fellebbezését vesse el a bíróság és Frensel itéljék el ismét egyévi és hathavi fegyházra.

Uzsonna közben megőrült unokaöccse leszúrta a polgármestert és feleségét. Párizsból jelentik: Rennes községben a polgármester nagy uzsonnát adott melyre unokaöccsét és annak barátait is meghívta. Az uzsonnán unokaöccse hirtelen kést rántott és leszúrta a polgármestert és feleségét. A dühögő, valószínűleg elmebeteg fiatalembert csak nagynehezen tudták felogni és átadni a rendőrségnek.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

Törvény

Yelven december 1 kérvény, 1 megalmi rajz és 1 szavalmint a „Prionatkozó nemzet. 50 lej, előzetes 40 lej

aimi ügyvivő ragalina 122

Csehszlovák s gyilkosát

olsó szavai

3. A znaimi törarán tegnap vé-Ferencet, aki — nakidején közölte Florian Klement éségét Zeletnicé- akarta ölni még i hatéves kisfiát öszönhetette életben utott.

sa után azt mon- t azút gyilkolta niformisra teyén edig azért, hogy a egyen tanuja.

ban a znaimi es- halálra ítélték a emért folyamodott

A gyilkos rovtó ettel azonban nem mezi. Tegnapelőtt meg Broumarszki mbá. A gyilkossal közölték, hogy ke- lutasították és ké- Egyuttal megkér- ván-e valami enni-

tette, hogy cigaret- papot kért, akinek te az éjszakát ál- ott.

perkor a fogház- , mire kilépett az n a kapucinusbarát utána több fogház- ngen.

éses esendőrosztog nyugodt n viselke- aat a bitáfa felé- nyi az volt: „Ké- a székben mind- meg nekem az

avalia fel a

te yiségeit

szület, amely a- tásnak 10- ark újabb ha- ssa fardozás- e támogatása- a Haggib- ana 23. szám-

4-én, esütört- k, klub-vaso- séget, mely va- ai és hívei e-

ános tead- omak új klub- ondevényeit- a ahhoz, hogy- sportegyesület- táb mértékbe- és a szor- en kívül a- imi uton is tó-

Luvru

da Carol No. 4. (stával szemben.)

szobák 100 lejtől rendelkezésre. Hónagyon olcsó árak kedvezményben esülnek.

KÖZGAZDASÁG

Németországnak és Franciaországnak kell megindítani a gazdaságilag egyesült Európa iránti akciót

Le Fracquer volt francia miniszter szenzációs előadása Bécsben

Bécs, december 3. A bécsi kereskedelmi kamarában Ives Le Trocquer francia szenátor és volt miniszter előadást tartott Európa gazdasági együttműködéséről. A szónok mindenekelőtt kifejtette, hogy Európa gazdasági és politikai konszolidálása csak akkor lehetséges, ha országoként megteremtődnek a regionális ipari kartellek. A nemzetközi kartellek alapján nem egyebek, mint előkészítői az egyes országok gazdasági kartelljeinek. E kartellekből kell majd kialakulnia a vám- és kereskedelempolitikailag egyesült Európának, amely egyedül alkalmas arra, hogy Amerikával fölvegye a versenyt és hogy az orosz dumpingot erdőmennyel visszautasíthassa.

Érdekes jelenség mindenestre, hogy ennek a tervnek legtöbb és legbefolyá-

sosabb barátja éppen Németországban és Franciaországban él. Ez garanciája annak, hogy gazdasági alapon megteremthető az Európai Egyesült Államok és pedig már a közeljövőben.

Mihelyt a két ország lakosságának minden rétegét át fogja hatni a materiális érdekek közösségének gondolata, meg kell szünnie a politikai anta gonizmusnak is. Német- és Franciaország barátsága lesz kristályosodási pontja a páneurópai békének.

Ha a gazdasági Pán-Európa létrejön, akkor ennek Amerika is hasznát láthatja. Európába investált tőkéje ugyanis mindenképpen biztosítottabb lesz, mint a mostani Európa, amely gazdaságilag harminc országra van szakítva.

Amerika nem ad külföldi hitelt. Washingtonból jelentik: Az amerikai lapok bőven tárgyalják Volpi volt olasz pénzügyminiszter merikai útját. Az olasz pénzügyi notabilitás Washingtonban és Newyorkban egy olasz kölesön megszerzése érdekében tárgyal. A kölesön megszerzése óriási akadályokba ütközik, minthogy az Egyesült Államok maguk is nagy nehézségekkel küzdenek a belföldi hitelek elhelyezése tekintetében. Az amerikai közönséget külföldi hitelcímletek vásárlására aligha lehet rábírn.

Az ország külkereskedelmi mérlege. Bukarestből jelentik: A Központi Statisztikai Hivatal jelentése szerint az év első 9 hónapjában 17 milliárd 050.985.000 lej értékű árut importáltak, ezzel szemben 21 milliárd

396.821.000 lej értékű árut szállítottunk külföldre. Az exportált áruk értéke tehát 4 milliárd 345.830.000 lejjel nagyobb, mint az importált áruké.

Újabb fizetésképtelenségek Ausztriában. Bécsből jelentik: A bécsi kereskedelmi törvényszék megindította a következő cégek ellen a kényszereljárás eljárást: Gelbart Fivérek textilkereskedők, Weingeist et Kohn bórnyelvgyártók, Mudrach et Cie gáz- és vízvezetési szerelők, Adolf Kral szőrmekereskedő, Leopold Werner posztókereskedő.

Berlinben gyöngült az angol font. Berlinből jelentik: A devizapiacra a font kurzusa erősen gyöngült, úgy, hogy majdnem a legalacsonyabb arany pontot érte el. Számítanak Londonból Berlinbe való nagyobb arany behozatalra.

Színház-Mozi

A Román Opera műsora

Pénteken, 1930. december 5-én: Hoffmann meséi.
Vasárnap, 1930. december 7-én: Janesi és Juliska. (Hansel és Gretel).
Hétfőn, 1930. december 8-án: Szevillai borbély. (Nienisea-Bassu, a bukaresti Román Opera tagjának közreműködésével).

MAGYAR SZÍNHÁZ IRODÁJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

LÁNGOL AZ ÉG — NEWYORK REJTELMEI

A Magyar Színházban hétfő óta vetítésre kerülő két attrakciós film, a „Lángok az ég” és „Newyork rejtelmek”, az eddigi előadásokon oly határozott és nagymérvű sikert arattak, hogy az igazgatóság még a mai csütörtöki napra is műsoron tartja ezt a két nagyszabású filmet. Előadások d. u. 3, 5 és 7 órákor. Helyárak 20 és 10 lej.

Pénteken, december 5-én nincs előadás

Pénteken, december 5-én, a Csodabár előkészületei miatt nincs mozgófénykép előadás a Magyar Színházban.

MIKULÁS-NAPI MOZIELŐADÁSOK

Szombaton délután 3 és 5 órákor: Miután a Magyar Színház, nagy attrakciójának, a „Csodabár”-nak próbái és nagymérvű előkészületei egész nap igénybe veszik a színpadot, a színház az idén nem tarthatja meg szokásos „Mikulás”-napi előadását, hanem helyette lesznek Mikulás-napi mozielőadások, ka cagtató burleszk műsorral. Ezen előadások, szombaton d. u. 3 és 5 órákor, a nagyszerű kacagtató burleszk műsoron kívül „Mikulás” bácsi a színház görögárdájának kíséretében mulattató mó-

kás táncok kíséretében vonul a nézőtérre, hogy ott úgy, mint a múlt években, megjutalmazza a jó gyermekeket. Helyárak: Földszint és páholyülés 20, erkélyülés 10 lej. Előadások kezdetet 3 és 5 órákor.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné 15 és 10 lejes helyárral.

Vasárnap délelőtt 11 órákor matiné lesz a Magyar Színházban. Műsoron: „Rázd le Jonny” kacagtató burleszk vígjáték 7 felvonásban, a főszerepekben: Raymond Griffith és Iris Stuart. Helyárak: 15 és 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

A hétköznapi előadások este félkilenc-kor kezdődnek.

Csütörtökön: A jó tündér. (Molnár-vígjáték, harmadszor. 20. A. bérlet. Ssz. 82.)

Pénteken: A csodabár előkészületei miatt nincs előadás.

Szombaton: Csodabár. (Nagy látványos revü, az éjjeli életből, nézőtérre és színpadon. Rendezi Horváth Árpád, mint vendég.) Mérsékelt emelt helyárral. 15. Premier-bérlet. Ssz. 83.

Vasárnap d. u. 6 órákor: Csodabár. Rendes helyárral. Ssz. 84.

Vasárnap este 9 órákor: Csodabár. Bérletszínben. Mérsékelt emelt helyárral. Ssz. 85.

Hétfő: Csodabár. Rendes helyárral. 19. B. bérlet. Ssz. 86.

Kedd: Csodabár. 21. A. bérlet. Ssz. 87. Egész héten: Csodabár.

Elővételi jegypénztár: Ellenzék könyvkereskedés, Fötér.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Csütörtök 3, 5 és 7 órákor: Lángol az ég dráma 7 felvonásban, a főszerepekben James Murray és Helene Costel lo, továbbá Newyork rejtelmek, kalandos történet 8 felvonásban, a főszerepekben George Bancroft, Betty

Compson és Olga Baclanova. Helyárak: 20 és 10 lej.

Pénteken: a Csodabár előkészületei miatt nincs előadás.

Szombaton 3 és 5 órákor: Nagy Mikulás-napi burleszk előadás. Mikulás bácsi és a görögök mókás tönemutatvá nyai, kacagtató burleszk és a jó gyermekek megjutalmazása Mikulás bácsi által. Helyárak: Páholy és földszinti ülések 20 lej, erkélyülések 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné: Rázd le Jonny, burleszk vígjáték 7 felvonásban. Helyárak 15 és 10 lej.

Vasárnap d. u. fél 3 és 4 órákor: Kacagó nap. Burleszk műsor. Helyárak: 20 és 10 lej.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI

Csütörtök, december 4.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, időjelzés. 16: Zenekar. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 19.30: Angol lecke. 20: Szimfonikus hangv. Cherubini, Albeniz, Csajkovszkij művei. 21.15: Zenés szkecs. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Grammfónhangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: A Mandits szalonzenekar hangversenye. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 4: Rádiógyetem. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 5.10: A földművelésügyi minisztérium előadása — 6.30: Lendvay István előadása. 6.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 7.15: Békeffy-est. — 8.05: Telehold Istambul felett. Felolvasás. 8.30: Orgonahangverseny. — Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Cigányzene.

Bécs. 22.40: Korgold zenekar. Stuttgart. 20: Verdi opera.

Varsó. Kattovitz. 20.15: Zenedarabok.

Poznan. 20.30: Szopránének és zongorajáték.

Milánó. 20.50: Donizetti: Don Pasqual e. operája.

Róma. 20.50: Mascagni: Fritz barátunk e. operája.

Péntek, december 5.

Bukarest. 12: Grammfón. 12.30: Hírek, időjárás. 16: Zenekar. 17: Felolvasás. 17.15: Hírek. 17.30: Zenekar. 18: Rádiógyetem. 19: Színház. 19.30: Grammfón. 20: Wagner: Trisztán és Izolda e. operája. Utána hírek.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi tmeplomból, időjárásjelentés. — 12.05: A m. kir. Mária Terézia 1. honvédelmi miniszterének zenekarának hangversenye. Verdi: Szicíliai vécsernye. Mascagni: Mio primo valse. Hrubý: Egyveleg Eysler műveiből. Padouk: Magyar parafraízis. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 2.30: Hírek. 3.30: A Mikulás torna. 4: A Rádió Élet ifjúsági előadása. A Mikulásról. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A margitszigeti Nemzeti Sport Uszoda sajtó bemutatóján. 5.30: Horváth Gyula és cigányzenekarának hangversenye.

Apro hirdetések

Szörme bundákat 3500 és szörme gal lérok 350 lejtől kaphatók, V. Janky, Fő tér 22. Udvar.

Zálogházi árverés lesz most hétfőn, december 8-án reggel „Brasoveana” zálogház r. t. Cluj, Calea Victoriei 5.

Intelligentes jüdisches kinderliebendes Mädchen zu zwei Kindern 3—5 Jährig nach Bistrita gesucht. Offerte an Fuchs Samuel Oradea, Piata Mihai Vitaezul 11.

Figyelem!

Nagy zálogházi árverés december hó 8-án Calea Victoriei 16.—25. számok alatt. Az árverés napján hosszabbítani nem lehet. Igazgatóság.

Rendkívül olcsó kottavásár!

Zsidó tárgyú kották fél- és negyedáron. A leghíresebb zsidó zeneköltők művei (Német, jiddis, héber szöveg)

Enek (zongorakísérettel) drb.-ja 15 lej
Engel: Mutter
Engel: Wen der Mensch
Engel: Achtung
Engel: Som Bimkom Arazim
Frenkl: A Heim — a heim
Gsaminsky: Unter Soreles

Darabja 25 lej

Nadel: Chassene — Tanz
Gsaminsky: Eili — Eili
Gsaminsky: Lied fun Jessejme
Schumann: Basse Malke
Engel: Gibts ein Land
Engel: Meiner Freudin
Engel: Die Wunderrose
Engel: Es kommt morgen
Engel: Er hat mir fest gelobt
Streicher: Schir — Haschirim
Schkljar: Far'n Obscheid

Darabja 40 lej

Milner: In Chejder
Kopit: Woswet sajn
Gsaminsky: Lied über Estherka
Schalit: A Lied fun a Fejgele
Lwow: A Retenisch
Engel: Faterlein
Engel: Vajhi vischurun melech
Erich: Zion

Darabja 50 lej

Milner: Qber die Aojfen
ZONGORA
Aehron: Symphonische Variationen 100 (180 lej helyett)
Engel: Hadibuk 100 (180 lej helyett)
Aisberg: Hebraische Rhapsodie 100 (180 lej helyett)
Milner: Baim Reb'n 45 lej
Alman: Pilpul 20 lej
Rosovski: Poem 50 lej
Engel: Volkweise 60 lej

HEGEDŰ—ZONGORA

Darabja 30 lej

Alman: Ajeseh
Aehron: Tanzimprovisation
Aehron: Eli Zion
Aehron: Merchen
Aehron: Wiegenlied
Engel: Freilachs (Tanz)
Engel: Chabad-er Melodie
Lwow: Volochl
Gniessin: A Nigun

Darabja 50 lej

Aehron: Hebraische Melodie
Aehron: Eine Tanzimprovisation
Rosovski: An der Wiege
Weinberg: Romanze
Gsaminsky: Kleine Rapsodie
Aehron: Hebraischer Tanz 75 lej

VEGYES HANGSZER

Hadybuck (partitúra 300 lej (500 lej h.)
Engel: Volksweisenkranz (négykezes)
Stutschewsky (Cello-klavier) 75 lej
Rosovski: Fantastischer Tanz 100 lej (170 lej helyett)
Gniessin: Variationen (Streichquartett) 75 lej

GYERMEKDALOK

Egyenkint 15 lej, gyűjtemény 60 lej
Táncdalok:

Chesbojn zedek
Chazkele
Ja chaj lili
A ducele
Schirej Chamisrach
Der Fodim
Tief in Weldele
Der Schikur
Klipp-Klapp
Jankele geth in Sehuhe
Fischelach kojfen

Ára darabonkint 10 lej, a 11 darab összesen 70 lej.

Hatikva magyar-héber szöveg 15 lej

KAPHATOK AZ ÚJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Az összeg előzetes beküldése mellett portómentes szállítás. Utánvétellel a partóköltséget felszámítjuk.

MOST JELENT MEG:

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izsák Arnold novellái és elbeszélései
Ára 80 lej

KAPHATOK AZ ÚJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

A KÖNYVPIAC UJDONSÁGAI AL-LANDON KAPHATOK AZ ÚJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

XIII. EVF.

1931. XII.

decemb

5691 ÉV

Uj Kelet

székhelye

Budapest

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca

10. sz. utca